

9 Școala Noastră

Editorial

Modele desprinse din **Cartea de aur** a neamului românesc

Arta pe hartă

Gândind la
șeserea lumii

Cu bună știință

Carbonul – crucea
atomică a vieții

Zoomzet

Gustând din
imnele Putnei

Editorial

2 Modele desprinse din *Cartea de aur* a neamului românesc

Arta pe hartă

- 6 Gândind la țeserea lumii
- 9 Despre uzurparea modelelor
- 11 Modele tăgăduite
- 13 Nostalgie
- 15 Cum să mai recunoaștem un erou?
- 17 Radiografie în forme și culoare
- 19 A avea sau a imita un model?
- 21 Toți suntem chemați să ajungem Sus

Cu bună stiință

- 23 Legea atracției universale dintre cer și pământ sau *despre gravitația pogorării*
- 26 Carbonul - crucea atomică a vieții

Gând din comunitate

- 28 De la un model la altul

Zoomzet

- 31 Îndemn la cugetare
- 33 Povestea scoarței tainice
- 35 La *Moara de hârtie*
- 37 O ieșire la operă
- 39 Acasă la Simion Mehedinți
- 41 Dosar *Toți suntem chemați să fim modele!*
- 50 Frânturi din marele Model
- 51 Am și eu un model
- 52 Domnițe, Cavaleri și Liceeni
- 54 Povestiri rusești de Crăciun
- 56 Cercul poezilor LTSTI
- 60 Gustând din *imnele Putnei*
- 65 Șah mat

Modele desprinse din **Cartea de Aur** a neamului românesc

EDITORIAL

Într-o societate sau într-o perioadă marcată de schimbări majore, ușor se poate instala o stare de degingoladă, se poate instaura chiar haosul; scara valorilor se modifică sau dispare, valoarea este înlocuită cu nonvaloarea; viciul se instaurează în locul virtuții. Oamenii sunt derutați, iar manipularea funcționează „perfect”; sigur că așa greși grav dacă, asociind cei doi termeni – manipulare și „perfect” –, cititorului i-ar scăpa din vedere și ar citi „perfect” fără ghilimele. Și, cei mai mulți, mai ales cei pervertiți sufletește, vor merge cu turma; o parte intră într-o hibernare a sufletului așteptând un fel de Harry Potter magicianul, care se oferă ca un posibil salvator al omenirii, iar o parte, prea mică, din păcate, rezistă eroic.

Aceștia sunt eroii vremurilor noastre; nu eroii sângelui, ci eroii virtuților, eroii spiritului; dintre ei, discret și smerit, însă indubitabil, sunt sfinții. Și, pentru că și unii, și ceilalți care și-au încovoiat coloana spirituală au nevoie de un imbold, sau de o confirmare, sau de luminare și încă și mai caută repere, aceștia din urmă, eroii spiritului și mai ales sfinții, pot fi propuși ca modele de urmat, ca un garant al faptului că virtutea

rămâne virtute, că valoarea rămâne valoare și că, de fapt, toți oamenii sunt chemați să devină modele, deoarece nici cei care au devenit modele pentru noi nu își propuseseră altceva decât ca virtutea să devină o lege a firii, o lege a vieții lor. Devenind o întrupare a virtuții, semenii lor i-au consacrat ca modele, iar istoria i-a confirmat; ei sunt conținutul și cuprinsul a ceea ce reprezintă **Cartea de Aur** a istoriei unui neam.

Și neamul nostru a plămădit suflete de oameni sfinți, pe care noi îi cinștim și într-un astfel de moment solemn; unde în altă parte mai potrivită decât la Liturghie i-am putea cinsti, deoarece ei înșiși au fost slujitori în „lucarea publică a lui Dumnezeu”, în mijlocul poporului, adică tocmai în Liturghie?

Se alătură cetelor de sfinți ca mucenici, ca slujitori ai altarului – arhieriei, preoți și diaconi – cuvioșii care au sfințit pământul, izvoarele, pădurile, cu nevoințele lor; ca voievozi unși ca regii Israelului, iar ei, ca regi ai noului Israel, cu Mirul izvorât din Mirul

Preot prof. dr. Vasile Gavrilă

Duhului Sfânt, împărtășit nouă ca într-o Cincizecime continuă; ca dascăli de cuget și de simțire românească, făcându-se deget al lui Dumnezeu și condei al Duhului Sfânt, spre călăuzirea neamului, lăsându-ne scrierile lor – cazanii, cărți de învățătură, abecedare, hrisoave – ca adevărate testamente scrise pentru eternitate, ca prin ele, fiii neamului să se desăvârșească.

Cu recunoștință, ne plecăm genunchii, ne închinăm, îi cinștim și îi rugăm pe sfinții neamului nostru să înalțe rugăciunile noastre înaintea Tronului Dumnezeiesc, ca pe-o tămâie cu bun miros al sufletului românesc creștin.

Îi rugăm pe **sfinții mucenici**, care au sfințit pământul în care au trăit cu sângele lor, să sfințească mai departe pământul și mai ales viețile noastre, ale celor care trăim pe acest pământ; să resfințească sângele neamului amestecat, poate, cu sânge de trădători sau de oameni lași, de oameni mici care s-au lepădat de ei și de neam; să ne reînnoiască cu sângele lor, prin sângele euharistic al Bisericii, prin Sângele lui Hristos.

Îi rugăm pe **toți sfinții cuvioși** care s-au așezat pe acest pământ și au făcut vetre de sihăstrie și de cugetare românească și care au devenit adevărate școli în mijlocul poporului și în jurul cărora s-au format sate, așezări, care au ridicat în mijlocul lor Biserici și Școli, adică au pus Evanghelia și Abecedarul. Astfel Evanghelia a devenit lege de viațuire, iar Cazania carte de învățătură care a stat la baza Abecedarului pus de dascăli în mâinile copiilor.

Îi rugăm pe **sfinții slujitori** – **arhieriei, preoți și diaconi** – care au tipărit tetraevangheliile, ceasloave și psaltiri, care au

versificat psalmii, ca toți cei din neamul lor să intoneze Psaltirea în psaltichie românească; și au învățat poporul să înalțe aceste imne către Dumnezeu, contopindu-se cu creștinătatea de pretutendeni, prin acestea; prin lucrarea lor, s-au făcut dascăli de cuget și simțire românească; de la Varlaam la Dosoftei, Coresi și Iacob Putneanul care a tipărit primul *bucvar-abecedar* și care s-au făcut ctitori de Biserici și de Școli și ctitori de suflet creștin românesc.

Îi rugăm pe **sfinții voievozi** să domnească și peste noi, să ridice din nou brațul lor puternic peste neam și țară; îi cinștim nu doar așezându-le memoria în muzee și în hrisoave, și în cronici, ci îi cinștim aducându-i în memoria noastră și a copiilor, și a nepoților noștri, în memoria acestui neam. Nu ei au nevoie de comemorare și de cinstire, ci noi avem nevoie să-i cinștim; noi avem nevoie de brațul lor puternic și de vitejia lor, de credința lor în fața căreia ne plecăm cu recunoștință pentru tot ce au făcut. Au fost nu doar ctitori de țară; de fapt, în ei putem vedea, pe bună dreptate, lucrarea geniului care-și pregătește și clădește neamul după cum un rege își pregătește și întocmește neamul. Ei așa au clădit neamul: după cum au trăit, au învățat și s-au jertfit pentru el.

Spațiul pe care-l avem la dispoziție nu ne permite să evocăm decât lapidar rolul acestor titani ai neamului; ar trebui organizate simpozioane, conferințe în care să fie prezentate comunicări, referate, lucrări complexe, care să se ridice la nivelul/anvergura personalităților evocate.

Îi rugăm, așadar, pe toți sfinții și ne plecăm înaintea lor, pentru că ei sunt sau am vrea

să fie, identitatea noastră; ei au scris **Cartea noastră de Aur**, lor le datorăm faptul că, în momente grele, nu tot neamul a fost îngenunchat; din coapsele și conștiințele acestor sfinți s-au ridicat eroii neamului și martirii din temnițele comuniste, care au făcut din celulele chilii de rugăciune, și din temnița altar și universitate, și din detenție scară către îndumnezeire. Este important să conștientizăm că aici, în temnițele din România, s-a produs un fenomen unic în istoria prigoanelor împotriva creștinilor: temnițele au fost transformate în laboratoare ale celei mai înalte spiritualități – Botezul, rugăciunea, Spovedania și Împărtășania devenind cele mai înalte preocupări și chiar motivația de a supraviețui; și au fost ridicate la nivelul de adevărate universități în care s-au predat teologie, istorie, limba și literatura română, limbi străine și s-au scris unele dintre cele mai grozave lucrări, de valoare universală.

„Și lumina luminează în întuneric...”

S-a scris în lucrări de specialitate, au afirmat istorici și teologi, insuficient însă: poporul român s-a format ca popor creștin; dimensiunea creștină, Evanghelia, predica Apostolilor sunt în sângele acestui popor, chiar dacă nu a conștientizat-o și, mai ales, nu a respectat-o și nu a valorizat-o, dimensiunea creștină îi conferă o specificitate aparte, îi dă o tărie aparte și eu

nădăjduiesc că îi va salva ființa.

O datorăm tuturor sfinților care s-au desăvârșit pe acest pământ, de la sfinții mucenici din Scitia Minor – Dobrogea de astăzi, până în toate colțurile patriei, în toate pădurile, munții și văile în care s-au retras, s-au așezat și s-au sfințit toți acești mari sfinți ai neamului nostru.

Aș dori să menționez că un Nicodim de la Tismana vine din Sudul Dunării, după ce a trecut prin Muntele Athos unde se închinoviază, devine și stareț apoi trece la nord de Dunăre, unde continuă într-un mod firesc, deși nu era localnic, lucrarea de organizare a vieții monahale.

În sanctuarul sfinților dobrogeni răsar doi mari sfinți, insuficient cunoscuți și insuficient valorizați, cu renume în întreaga Istorie Bisericească Universală: Sfântul Ioan Casian și Sfântul Dionisie Exiguul (cel neînsemnat); care nu au fost dascăli doar pentru neamul în care au apărut și mari părinți spirituali pentru monahismul dobrogean și românesc (mai târziu), ci și pentru monahismul apusean. Au plecat în Apus și au întemeiat mănăstiri și au organizat monahismul scriind lucrări care conțineau regulile monahale pentru viețuirea în mănăstire, cum a fost Sfântul Ioan Casian; iar Sfântul Dionisie, care a ajuns consilier la Vatican, sub mai mulți Papi, a organizat Biblioteca Vaticanului – cea mai mare din lume. Lui îi datorează Vaticanul, până astăzi, această lucrare extrem de valoroasă, necesară și ingenioasă.

Pe același pământ au venit și au găsit loc spre desăvârșire un Vasile de la Poiana Mărului și un Paisie de la Neamț. Cuviosul Vasile se stabilește pentru o perioadă de timp la Mănăstirea Dălhăuți, apoi întemeiază Schitul de la Poiana Mărului, în jurul căruia, înainte de instaurarea regimului comunist, gravitau în jur de 150 de mănăstiri și schituri doar din județul Vrancea. Patriarhul Constantinopolului, într-o vizită făcută la Poiana Mărului, a numit acest loc „Athosul românesc”.

Cuviosul Paisie de la Neamț, și el din părțile Ucrainei de astăzi, intră în obștea Cuviosului Vasile, apoi pentru o perioadă merge în Athos, după care se stabilește în Mănăstirea Dragomirna, apoi în zona Neamțului (Mănăstirile Secu, apoi Neamț), unde, împreună cu ucenicii lui, împlinește o lucrare pe toate planurile, care integrează o viață monahală autentică: duhovnicesc, cultural, cărturăresc, generând un curent isihast recunoscut în întreaga creștinătate ortodoxă, **paisianismul**.

Din lucrarea lui s-au îndestulat și continuă să se îndestuleze, teologic, arhieriei, preoți, diaconi, teologi, monahi și monahii și chiar cărturari, istorici, unii dintre aceștia impunându-se ei înșiși ca sfinți și mari oameni de cultură: Mitropolitul Grigorie Dascălul, Gheorghe de la Cernica și mulți alții.

Tot în sânul acestui neam au trăit și s-au sfințit mai mulți dintre cei mai vestiți ierarhi ai ortodoxiei: Varlaam, Dosoftei, Antim Ivireanul, ca să-i amintim pe cei ce ar ocupa

cele mai de seamă pagini ale **Cărții de Aur** a identității neamului românesc.

Toți acești sfinți reprezintă cel mai mare dar și cea mai prețioasă ofrandă pe care I-o aducem lui Dumnezeu; ei trebuie să stea la piciorul Sfântului Prestol al Catedralei Mântuirii Neamului Românesc. Câți însă suntem conștienți de existența și de valoarea și de puterea lor înnoitoare și binefăcătoare?

Cu această teamă, dar și cu teama imposturii, făcând un apel de suflet către toți cei care sunt implicați în slujirea din Biserică și din Școală să ni se alăture, lansez un proiect care să servească la păstrarea și promovarea memoriei vii a culturii și spiritualității acestui neam: înființarea Muzeului Școlii Românești.

Prin acest proiect le vom putea oferi elevilor, studenților și tinerilor modele autentice de urmat, vor avea posibilitatea să cunoască viețile și operele sfinților, eroilor și marilor dascăli de cuget de simțire românească, ale tuturor care au scris cu sângele lor, cu lacrimile lor, cu asceza și cu jertfa lor Abecedarul și Cartea de învățătură ortodoxă necesare devenirii noastre ca popor român și creștin.

Din această memorie a neamului trebuie să desprindem modelele de care avem nevoie, pentru a da un imbold celor ce pot deveni și elite, cu spirit de conducători, pentru că altfel lichelele și impostorii vor ocupa scaunele care se cuvin doar celor ce le merită; și acesta ar fi păcat capital pentru un neam.

Gândind la țeserea lumii

Mă simt privilegiată pentru că am deschis ochii în Bucovina undeva, într-o odaie în care se creau scoarțe și covoare, în care gestul de a țese era o formă de comunicare. Ritmică, ea se săvârșea în tăcere și era încoronată de toți ai casei cu sobrietate și respect.

Bunica avea zile hotărâte anume pentru pregătirea, organizarea și finalizarea țesutului. Subactivitățile genezei lumii ei, cum ar veni. Erau lucruri care se făceau numai luni, marți, în cea de a treia zi, în a șasea zi... În cea de a șaptea mereu se odihnea și, deși era pentru noi, cei mici, o activitate de relaxare, ne interzicea cu fermitate să țesem. Modelul Creatorului lăsase pecete adâncă, era urmat până la capăt.

Am privit-o ani buni pe bunica torcând lână din caier, vopsind firele și depănând gheme, năvădind, calculând legătura între urzeală și pedalele stativelor, pipăind cu ochii închiși, alegând ițe, încărcând suveici, dezlegând izvoade (încredințate cândva printr-un act aproape sacru de către mătușile și bunicile ei) de prin caiete cu file casante, aurii de așteptare. Nu știam bine dacă atunci când

făcea semnul acela cu degetul arătător în sus ca să tac – era ca să poată să se roage sau ca să poată să numere, dar începea să murmure. Îndrăzneam să întreb de ce – doar după ce termina și se trezea ca dintr-un vis și primeam același răspuns de neînțeles: *aleg rosturile*.

Rost. Ce cuvânt uriaș, zdobitor, într-o lume fără de rosturi și fără de făgaș, acum. Rostul se alege! Și se face doar în liniștea minții. Această liniște s-a pervertit în vuiet, de multă vreme.

Dar iată că am moștenit de la bunica nevoia de a folosi texturile și tactilul ca elemente ale propriului limbaj. Am rămas cu această vistierie în brațe și, mai târziu, menirea mi-a devenit călăuză și mângâiere. Da, *nevoia de a mângâia* (...și bunica îi zicea „netezit” mângâierii: adică șlefuit, finisat, desăvârșit) a fost în viață *mângâierea* mea.

Contemplând atâta vreme țeserea, **ivirea**, am început să o asemăn unei geneze. De aici emoția de a descoperi titlul dat unei expoziții de scoarțe vechi într-un muzeu atât de drag mie: am găsit cu bucurie pe afiș scris întocmai „Țeserea lumii”!

Pentru că, în această toamnă, Muzeul Național al Țăranului Român a fost gazda unui eveniment deosebit, rămas, din păcate, destul de discret în peisajul cultural urban, expoziția de țesături tradiționale din Basarabia. Aceasta a reunit timp de șase săptămâni o colecție oferită de Muzeul de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău și câteva piese aparținând muzeului-gază. Evenimentul a adus aproape de inima publicului țesăturile lucrute între Prut și Nistru în ultimele două secole, și chiar și piese mai vechi. Multe dintre operele tradiționale aduse aici au propria lor poveste incredibilă, dureroasă, sfâșietoare. Au fost martorii tăcuți ai uciderii și exilării locuitorilor satelor, gospodarilor caselor, pruncilor odăilor în care aceste scoarțe s-au tocmnit. Ele au supraviețuit ca prin minune furtului, disprețului și distrugerii din partea unui regim totalitar, apoi războiului, bombardamentelor, incendiilor. Au fost adoptate de muzee, au avut parte de restaurare și acum călătoresc în lume pentru a-și striga identitatea și sensul...

Am retrăit o parte de copilărie printre copii acum, pentru că am avut bucuria, alături de pasionata noastră colaboratoare, Ana Ursescu, de a ghida elevii câtorva clase ale școlii noastre și de a le povesti din misterele ascunse în spatele firelor, în istoria acestor nestemate delicate și moi. Mici și mari, copiii s-au arătat mișcați de acest fenomen artistic atât de puțin mediatizat în modernitate.

E adevărat, întotdeauna țeserea firelor **este o țesere a lumii**. Fiecare țărancă avea darul, harul și libertatea de a izvorî ea însăși un nou univers, în care evada, în care păstra ce era de preț, în care evoca un trecut și niște valori. Chiar dacă nu știa carte, ea era păstrătoarea unor taine reale: **mode-**

lele trecutului ei. Și nu era vorba de modelele grafice, de schițele formelor care se țes, de *design*, cum spunem acum. Ci de ideea abisală de model.

De arhetip. Prin țesere, bunicuțele noastre conservau modele perene, valori care au funcționat și care erau încifrate în imagini uneori, într-o scriere-simbol exotică alteori. O privesc și acum, ridicând pleoapele amintirilor, pe bunica țesând, și da... se exprima **epic** în forme (reda cele ce se *întâmplau*) și **liric** în cromatică (starea, trăirea, emoțiile erau traduse în culorile cu care vopsea lâna, extrase din ierburi numai de ea știute). Sentimentul naturii era atât de prezent și de puternic... Pentru că îi sorbeam la propriu seva și ne înveleam în ea, ne încălzeam în ea.

A transmite mai departe celor tineri descoperirile, informațiile decantate de-a lungul secolelor, revelațiile comunității ei – în forma criptată – era misiunea fiecărei femei din lumea satului. Aceste scoarțe din vechime nu povestesc scene de gen sau aspecte superficiale, iar ceea ce percepem noi ca fiind ornament nu avea funcție decorativă. E experiență livrată în formă simplificată. Era **Modelul**. Ca un program, ar spune cei interesați de cibernetică.

Frumusețea e implicită, datorită armoniei cu divinul și cu întreaga fire, în care oamenii viețuiau. De aici aspectul straniu, exotic, fabulos al siluetelor sau stilizărilor de animale, plante și arbori. Dar, în inocența, în rafinamentul său, el este atât de comun formelor de exprimare din arta primitivistă de pe întreg cuprinsul pământului. Mitologia românească – reprezentată în desenele și culorile miraculos de luminoase și puternice încă –

e o sursă infinită de stare, de viziune, de trăire autentică în rezonanță cu voia lui Dumnezeu și cu Lumea creată de El. Ea este surprinsă în diferite chipuri în câmpul compozițional al covoarelor țesute. Cerul, pământul, ogorul, soarele, luna, stelele, cele patru vânturi, Crucea, prescura, cununa, pomul vieții, florile și spicele câmpului, vietățile, uneltele, bradul, hora, sacerdotul, femeia-mlădiță, femeia-rod – imagine a fertilității, despre toate aceste simboluri se știu atât de puține informații precise, documentate... Acum le vedem, ne dăm seama că împreună compun o poveste adâncă și frumoasă, plină de sfințenie, de sensibilitate și de forță, că toate cele petrecute se aștern în fața ochilor noștri precum niște rânduri scrise, doar că, încetul cu încetul, odată cu pragul fiecărei generații noi, le pierdem *rostul*.

Dar iată, miracolul: de la prunci ne vine și izbânda, și tămăduirea: prin empatia lor uriașă, doar prin intermediul istorisirii rostite de noi, călăuzele lor, copiii s-au lipit cu toată ființa de modelul-sursă. Au înțeles că modelele sunt Modele, s-au înfiorat, și-au unduit sufletul înspre cei răposați, încercați de istorie.

Au continuat să țasă cu ei fire și culori, cu liniștea minții lor. Le-am spus să alerge la fiecare scoară (fereastră spre trecut și spre veșnicie, precum icoana), să numere florile, spicele și crengile de busuioac, arborii-troițe, pâinile-prescuri și să asculte cu luare-aminte ce spun imaginile, ce șoptesc culorile, ce mărturisesc moliciunea firelor. Și-au scos carnețelele și au scris.

În tăcere, zâmbind și împărțind poate pâine în poartă, pe pruncii de azi îi veghează *straja*... o particularitate aparte a covoarelor românești basarabene. „Straja” era o abatere de la ritmul plastic al compoziției, un semn introdus parcă din greșeală, un fel de semnătură a celei care a țesut covorul, un „autograf” vizual cu rol protectiv pe care aceasta îl lăsa pe scoară pentru vecie, pentru că de cele mai multe ori ea, o artistă desăvârșită, era neștiutoare de carte și atunci *se țesea* în tablou, nu *se iscălea*... Dar veghea. Ocrotea, din Rai acum, cu ochii săi de lână care clipeșc pieptănați de genele spetei. Și iubea.

Așa făcea și bunica, un om căutat pentru înțelepciunea sa, ascultat în sfatul satului, un intelectual fără școală... Dacă în cea de a șasea zi s-a iscălit, în cea de a șaptea mereu s-a odihnit, pentru că se uita și vedea că ceea ce făcuse era bun. Și în cea de a opta s-a și mutat la cer în leagăn țesut de toți strămoșii ei. Și mi-a lasat lumea ei închisă într-o lădiță.

Despre uzurparea modelelor

Dacă ar fi să ne gândim la o trăsătură dominantă a societății românești moderne și contemporane, cu siguranță în spiritul multora dintre noi s-ar impune spre analiză efortul permanent de adaptare și re-definire, specific de altfel elitelor

sud-est europene. Acestea au fost percepute ca inovatoare sau conservatoare în funcție de angajamentul lor pentru modernizarea societății în sensul apropierei de modelul occidental, respectiv pentru definirea și îmbogățirea culturii naționale.

Oricare ar fi fost opțiunea lor culturală sau politică, până la al Doilea Război Mondial cel puțin, elitele europene considerau că este de datoria lor să își expună și susțină public valorile și credințele și, nu în ultimul rând, să își închine viața unui ideal. Ultime redate ale unei democrații puternice, elitele au fost primele sacrificate în procesul de constituire a blocului comunist al țărilor de est. Oamenii susceptibili de a constitui modele demne de urmat în rezistența împotriva noului regim s-au stins în chinuri și boli în închisorile politice. Hrănită de iluzoria putere a maselor, ideologia emisă de puterea centrală a momentului a fost implementată *ad litteram* și afilierea la aceasta era prezentată ca o condiție *sine qua non* a reușitei sociale și profesionale.

În prezent, se impune difuz o nouă ideologie ostilă umanului, alimentată de o administrație centrală riguros pragmatică, în care educația și valorile umaniste nu-și mai au locul. Oamenii care ar putea inspira în acest sens sunt marginalizați, fără cadru de expresie, nici credit, iar lumina reflectoarelor înveșmântează zgomotos evenimente dramatice și îndoielnice exemple de reușită. Câțeva decenii mai târziu, o nouă uzurpare. Cum și de ce s-a ajuns aici?

Circulația negativă a elitelor

După Revoluția din 1989, în paralel cu efortul de creștere al societății de tranziție care aspira spre idealul democratic, spațiul public s-a deteriorat. Teoretic, validarea socială se realizează pe baza competențelor dobândite în procesul educațional. Practic, puține sunt domeniile în care o persoană cu o educație intelectuală solidă sau excepțională poate aspira la o recunoaștere morală și financiară a valorii efortului lor de creștere. În tot acest timp, responsabilii cu comunicarea șlefuiesc asiduu discursuri abil presărate cu cuvinte-cheie cu sens străveziu și efect garantat. Cei mai mulți oameni se istovesc în lupta pentru o viață decentă, reconsiderându-și adesea semenii prin prisma reușitei materiale.

În contextul recente crize sanitare, sentimentul de nesiguranță a fost amplificat cu teama de boală și de moarte ce creează panică și haos. Istoric sensibili la pericolul ideologic, observăm cu îngrijorare întărirea unor tendințe de înregimentare care abia tolerează o majoritate cuminte, tăcută, resemnată, încurajează nefirescul și

condamnă în fel și chip o umanitate pe care tot un model social a îndreptat-o spre consum.

Într-un spațiu public opac în raport cu preocuparea pentru un sens înalt al vieții individuale și colective, suntem autorizați să ne întrebăm dacă oamenii care își construiesc parcursul aspirând la un ideal complex, intelectual, moral și spiritual sunt suficient de numeroși pentru a face diferența și ce fel de impact ar putea avea dacă ar fi recunoscuți ca modele. Prezumăm că răspunsul are mare legătură cu măsura în care ne mai preocupă, pe fiecare în parte, toate acestea.

Trăim vremuri în care ne este dat să remarcăm că orice relativizare este costisitoare. Spunem aceasta fără intransigență. Este suficient să privim oferta pieței de carte, de film și desen animat pentru copii și adolescenți. Dacă în basmele tradiționale se face clar distincția între bine și rău, în ficțiunile actuale reperele sunt bruiate și seamănă o confuzie din care cu greu se mai poate ieși la liman. Constatarea este valabilă pentru oricare dintre activitățile de învățare și din timpul liber: de ce să cauționăm, de exemplu, adoptarea de obiceiuri care presupun urățirea chipurilor copiilor și intrarea într-un scenariu de spaimă și groază? Ce fel de mesaj le transmitem atunci? Oare nu ne zădărniciți singuri munca?

În străduința de a recâștiga bucuria și speranța cu care suntem înzestrați, familia și școala au un rol deosebit, primordial. De la primele reprezentări de sine și până la alegerea unei vocații, copiii și tinerii se construiesc în raport cu adulții din aceste cercuri. Independent de orice voință personală, părinții și profesorii reprezintă modelul imediat al copiilor. Caz în care este mai bine să ne străduim să împlinim cât se poate de bine misiunea de a le transmite ceea ce este cu adevărat valoros. Exemplul Sfinților Trei Ierarhi, care, aflându-se printre cei mai de seamă cărturari ai timpului, și-au dedicat viața

urmării și propovăduirii singurului model impecabil, ne inspiră în acest demers. De la micile hotărâri de fiecare zi, la sărbătorile care marchează cadența anilor, ne încadrăm pașii pe urmele acestor modele de jertfă, cunoaștere și demnitate, pentru a străjui parcursurile copiilor.

Să începem prin a le respecta inocența.

Să-i ajutăm să distingă și să aleagă binele, să recunoască frumusețea și să o cultive. Să-i învățăm buna purtare și demnitatea. Să-i ajutăm să-și descopere darurile. Să-i inspirăm. Să le transmitem că orice micro-eveniment interior sau exterior începe și se termină cu o privire spre Cer. În fine, să rămânem în căutare, teferi de semeția certitudinilor: fiecare zi este un început de drum, iar provocările fiecărui suflet pot dezvălui resurse și căi noi de limpezire, de rafinare pentru noi toți.

Modele tăgăduite

Întrebarea în sine – *Mai avem nevoie de modele?* – mi se pare o impietate, o aroganță. Triste și îngrijorătoare sunt zilele în care omul își pune problema dacă mai are nevoie de altcineva, în care se amăgește că el este rostul propriei vieți.

Fericirea personală, starea de bine par să fie unicul țel al unei astfel de existențe. Dar dacă concentrarea asupra dorințelor imediate nu este calea, atunci încotro? Trebuie făcut pasul, cu înțelepciune și recunoștință, de la supraviețuire la viațuire, de la mundan la trăire autentică. Atunci, renunțând la egoism și permițând oglinzii să vadă mai mult decât prim-planul propriei imagini, ne descoperim, ne cunoaștem sensul, ne vedem ca piesă din marele puzzle. Fiecare om e chemat la împlinirea comunității și la întreținerea aceluia dor de Dumnezeu ce ne îndrumă spre a tinde către atingerea *asemănării*, fiecare om este chemat să fie modelul celui de alături, să fie sprijinul și lumina aproapelui, cunoscut sau anonim, declarat sau neasumat. Omul este prin sine model și modelul, treaptă a unei scări ce-l duce mai sus doar pe cel ce înțelege sensul.

Literatura, lume în lume, (se) construiește în jurul ideii de **model** – ne raportăm la autori canonici, studiem cronologic curente culturale și constatăm că fiecare nouă generație se raportează la predecesori, învățând de la aceștia pentru a ajunge astfel la o autodefinire.

*La mine nu mai urcă de-a dreptul nici-un drum;
De-abia o căraruie, o dâră ca de fum.
Nu intră nici o ușă, n-am prag, n-am pălimar,
Doar stelele se-ngână cu noaptea-ntr-un arțar.
Ce să aștept să vie și ce să înțeleg,
Când peste mine timpul se prăbușește-ntreg?
(S-aștept – Tudor Arghezi)*

Chiar și antimodelul este un reper din acest punct de vedere, care poate conduce la descoperirea propriilor așteptări de la artă, creație, viață, astfel născându-se mișcări literare ca reacție la drumul bătătorit și confirmat al prezentului.

Nu am avea un Eminescu, dacă poezii preromantici, precum Cezar Bolliac și Alexandru Sihleanu, nu i-ar fi așternut calea de la admirarea cuminte a naturii la melancolia și reinterpretarea sentimentului iubirii; nu am avea un Arghezi ce naște o estetică a urâtului atât de autentică, dacă Eminescu nu ar fi împletit atât de firesc și de complet rimele; nu am avea un Blaga, dacă nu ar fi existat un Arghezi care să fi siluit atât cuvântul, încât a fost nevoie de o redefinire a metaforei și a poetului; nu am avea un Nichita care să dea aripi necuvintelor, dacă Blaga nu ar fi folosit și ultimele fărâme de cuvânt simplu și viu. Fiecare dintre ei a avut și a devenit, la rândul-i, model de creație, inspirație, punct de pornire spre mai sus.

Dar pentru noi, pentru elevii noștri, mai sunt scriitorii aceștia modele?

Cornelia Miron, prof. limba și literatura română

Ne entuziasmează o poezie, ne transpune în lumi imaginare un roman sau ne ține în tensiune o piesă de teatru, dar găsim, de fiecare dată, o vină peste care nu putem trece și care nu ne îngăduie să vedem modelul în artistul frământat, în frumosul imperfect, în omul care a avut curajul și sinceritatea să ni se înfățișeze, crud și gol. Perfecțiunea personală sau imaturitatea ne împiedică?! Suntem curioși să aflăm cum a murit Mihai Eminescu, ce i-a adus încarcerarea lui Tudor Arghezi, ce compromisuri politice a făcut Marin Preda sau ce vicii avea Nichita Stănescu... Vrem modele perfecte, deși ar trebui să iubim scriitorii tocmai pentru zbaterea de a ne permite întrezărirea desăvârșirii prin creația lor; vedem oameni cu defecte, deși operele lor sunt dovada unei abundențe de calități excepționale; vrem profunzimea, dar tocmai superficialitatea noastră, care caută să tăgăduiască valoarea, ne lasă în întuneric, lipsindu-ne de sclipirea acestora, fără a le înțelege sau aprecia jertfa:

*Și dacă sunt, de ce să nu mai fiu?
De ce să-nchei, de-am început o clipă?
De ce nu pisc de piatră, ci risipă,
de ce o zi și nu mileniu viu?*

*Să cad, de ce?când mi-a crescut aripă –
De ce fum sterp, când flacăra mă știu?
Sunt harfă, nu mă vreau liman pustiu,
nu haos orb, ci germen care țipă.
(De ce – Radu Gyr)*

Avem nevoie de modele și le căutăm intuitiv, le simțim prezența binefăcătoare și, după ce ne vom fi apărat de soarele năucitor la umbra lor, vom continua drumul mai puternici, mai siguri și mai aproape de rost. Omul viu, pe traiectoria lui în căutarea Luminii, mișcă întregul sistem din care face parte, insesizabil poate, neglijabil pentru cel ce caută „a avea”, dar substanțial și măreț pentru sufletul ce dorește „a fi”.

Mai are nevoie societatea contemporană de modele? Doar în măsura în care vrem să fim vii. Chipuri vii care nasc prin propria viețuire oameni vii.

Dacă făptura noastră s-ar cutremura o clipă și ar primi nevăzut frumusețea învățăturii Dumnezeuului întrupat, dacă privirile ni s-ar

încărca de dragoste și îndemn, sub acele chipuri șterse de întrebuintărea zilnică, sub acele forme și umbre nese semnificative, am descoperi o lume adâncă, o viață tainică, o fântână de înțeleșuri și îndemn către o viață mai bună. Străinii de aproape ne-ar apărea în acest fel oameni vii, ființe intime peste care bogăția dragostei a căzut vertical, ca o lumină ce ni i-a deschis, ferestre minunate ale operei divine (Ernest Bernea, Treptele bucuriei)

Într-o clipă, din afara timpului, a venit un înger, stând drept și cu frică, la orele

de învățare ale clasei noastre și l-am întrebat: Pe cine cauți? Ce cauți? Și mai mult: De ce ești aici? Răspunsul s-a rostit simplu, precum și căutarea lui: Hristos este în mijlocul vostru! L-am lăsat și mi-am întors cu fața către copiii mei, să le vorbesc ca și când nimic nefiresc nu s-ar întâmpla; și nimic nefiresc nu se întâmpla... în inima mea se frământa, ca un tăvălug, nedumerirea: De ce aici, în clasa mea?

Iată, toți elevii tăi sunt prunci care trăiesc ca în Împărăție și, oricând ar veni Domnul, ei ar fi gata să intre în Împărăție. La școală se învață arta firească de a rămâne copil cu sufletul, curat ca porumbelul și dobândirea discernământului, înțelept ca șarpele. Școala este locul, spațiul sacru al genezei în care se făurește neîncetat omul cu mintea lui Hristos, este casa Înțelepciunii.

Elevii sunt hristoși care privesc neîncetat către Hristos, căci ei devin ceea ce privesc, după învățătura veche a pustnicului Macarie. Privesc la Hristos și Îl respiră pe Hristos la fiecare început de oră de curs, căci nimic nu

Nostalgie

înv. Teodor-Mihail Gavrilă

se cade a fi săvârșit fără El; nu vor ca lucrarea să se piardă, ci să fie păstrată și știi că, dacă fac cu Hristos, strâng, nu risipesc. Aici se risipește doar dragoste... este îndeajuns cât să risipească boierește dragostea! Nu cu dragostea ne zgârcim aici, ci cu răutatea...

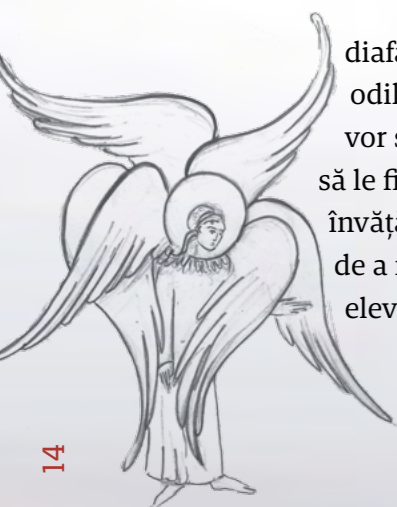
Drumul devenirii noastre are multe cărări și fiecare ia calea care îl cheamă. Toți care au ajuns Sus, în vârf, la El, au lăsat testament scris cu slovele vieții lor și, acum, noi învățăm să citim aceste slove și adăugăm în cartea vieții noastre slovele lor, pășind în urma lor, pe urmele pașilor. Imităm călcătura, imităm ritmul mersului, urmăm cu acrivie, după măsura proprie, drumul către vârf, bătătorit de sfinți. Cum să ajungi în vârful muntelui în timp util, de o viață de om, și nu de o veșnicie? Cum să nu plângi cu românul care cere Domnului *mintea de pe urmă*? Doar mergând pe urmele sfinților, care s-au facut modele de urcuș spre Împărăție.

M-am întors brusc, la un moment dat, și m-am adresat îngerului și i-am spus că ei, elevii mei, sunt curați și neprihăniți, dar eu, nu; știe prea bine cum sunt! Dar îngerul nu e judecător, ci slujitor, judecata a fost dată Fiului și celor care sunt în dragostea Lui, copiii mei; ei sunt judecătorii mei, iar judecata lor este judecata dragostei. Această dragoste pură mi-a legat voia și m-a îmbrăcat într-o demnitate mistică.

Cădindu-și cuvintele, îngerul șopti tainic: Pentru că Hristos este în centrul clasei, învățătorul este ca Hristos în mijlocul ucenicilor Lui, în haină nevăzută de sacerdot.

Fiecare început de zi este o întâlnire cu cei care sunt în clasă, ca primirea făcută de diaconii care ies în întâmpinarea arhiereului și-l duc până la altarul de jertfă a cunoașterii. Primul dialog este o cercetare a comunității clasei, a familiei, a micii biserici: *câți sunteți astăzi credincioși învățării?* Corul copiilor, precum corul teatrelor grecești antice, răspunde ferm, armonios și dulce ca nectarul: **Toți suntem!**

Nu uita, rosti a rugăciune diafanul: Ochii ucenicilor odihnesc atenți pe învățător. Toți vor să știe ce știe învățătorul, să le fie cu puțință ceea ce poate învățătorul, să își însușească felul de a fi al învățătorului. În fața elevilor tăi, tu, învățătorul, ești proroc, filosof,

artist, interpret, actor, părinte, frate, icoană, sacerdot... modelul care potențează orice căutare a lor. Al doilea model, după tine, este fiecare elev în parte, pentru colegii lui. Așadar, **fiecare** este *model*! Faptul că nimeni nu alege să fie model arată că toți au chemarea de a fi model. Modelul făurește modele pentru modele; nu este o icoană statică, la care nu ajungi, ci una dinamică. Ceea ce atrage la un model este tocmai dinamica vieții care confirmă, constant, esența lui normativă.

Ultimul gând, de pe Golgota ți-l aduc, învățătorule: urcă pe cruce, cu Hristos, răstignește-te împreună cu patimile tale, lasă dragostea să te țintuiască acolo! Hristos, născându-Se în elevii tăi, te va învia, psalmodie trimisul și, acoperindu-și chipul, îngenunche sub tablă, dinaintea icoanei Domnului și se făcu foc și miros de bună mireasmă.

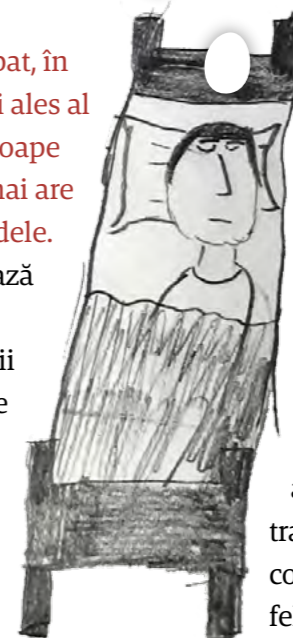
Cum să mai recunoaștem un erou?

De câte ori nu m-am întrebat, în decursul timpului, și mai ales al timpului (măsurat în aproape trei decenii) petrecut la catedră, dacă mai are lumea aceasta modernă nevoie de modele.

Dacă nu cumva modelele care o ghidează astăzi ne sunt, într-o măsură mai mare sau mai mică, obstacole în calea muncii noastre de educatori, oricum extrem de nefamiliare, încât am uneori impresia că am aterizat într-un timp și într-un spațiu absolut nefirești, în care am ajuns să ne simțim prizonieri ai propriei noastre educații, ai propriilor noastre valori, ba chiar ai propriului nostru bun-simț. Observăm fără prea mari eforturi că trăim într-o epocă excesiv de scindată, dar parcă special integrată în procesul vechi al desacralizării lumii, de care vorbea Mircea Eliade.

Nu ne mai regăsim în școli, în familii, în societate, fiind în permanență asaltați de tot felul de surrogate ale bucuriei adevărate pe care ar trebui să o resimțim lângă semenii noștri. Am ajuns până într-acolo să ne simțim cumva stingheriți de faptul că unii dintre noi preferăm să ne bucurăm de sărbătorile noastre religioase străvechi, de tradițiile și obiceiurile strămoșești, în dauna petrecerilor importante, pe care, fie și doar ca divertisment, nu ar trebui să le ridicăm la rang de sărbători. Am bagatelizat și am golit de sens toate marile sărbători creștine; tot mai mulți dintre noi facem din ele prilejuri de a ne înghesui la cumpărături, de a ne face cadouri și de a petrece cu prietenii și familia, uitând de multe ori esențialul. Nu ne mai pasă de

originile noastre, de rădăcinile adânci pe care le avem, care ne dau sens și la care mulți cred că ar trebui să renunțăm dacă vrem să fim profund ancorați în prezentul acesta confuz și straniu care ni se propune.

Este inacceptabil și de neînțeles cum pot unii părinți și chiar educatori să le insuflă astfel de modele copiilor lor. Să îți transformi de bunăvoie, fie și în joacă, copiii în drăcușori, în monștri și în tot felul de personaje care mai de care mai odioase, sfidând cu totul gingășia acestei vârste minunate... Ține de noi să-i ajutăm, prin educație, să înțeleagă ce nu este în regulă cu această lume, să redobândească acele valori pe care omenirea pare că le-a pierdut, dar să nu ne facem iluzii, nu e un proces ușor, ci de lungă durată, cu roade care se lasă așteptate, iar oamenii nu mai au îndelungă răbdare... Aproape tot ce se promovează în spațiul public frizează superficialul, ridicolul, prostul gust, lipsa de modele și facilul. Mai este oare ceva de făcut? Mai este posibil să recuperăm timpul pierdut? E foarte greu de spus.

De la teorie la practică

Ca profesor de științe sociale, mă simt descumpănită atunci când trebuie să le predau elevilor mei, de cele mai multe ori, noțiuni pe care ei le găsesc abstracte, pe care nu le pot exemplifica în viața noastră socială: gândire critică, cetățenie activă, participare, solidaritate, corectitudine, moralitate, libertate

și responsabilitate sunt doar câteva dintre principiile și valorile pe care le promovează aceste discipline pe care le predau. Din păcate, dacă astăzi nu prea găsim cu ușurință modele civice în jurul nostru (și nu cred că ne place această lipsă de modele) este în bună măsură și pentru că trăim în continuare cu mentalitatea contraproductivă că educația civică nu este foarte importantă în formarea caracterului copilului, a cetățeanului de mai târziu. Dar nu avem cum să creăm modele peste noapte, deși avem nevoie de eroi, nu ca aceia din basme, ci în sensul de persoane pe care le admirăm, care nu trebuie să fie neapărat în lumina reflectoarelor și pe care sigur le putem întâlni fiecare dintre noi în viața de zi cu zi.

Pentru mine, astăzi, erou este orice om care are curajul de a înfrunța opiniile dominante din societate, cel care reușește să-și asume în întregime comportamentul moral creștin, în opoziție cu cele secularizate care domină viața socială. Devine erou orice persoană care gândește cu mintea sa, capabilă să reacționeze prompt la răul din jurul său, în

condițiile în care lașitatea tinde parcă să ne ademenească tot mai mult. Să fim măcar eroi ai conștiințiozității, așa cum îi numea un cunoscut jurnalist român, buni cunoscători și lucrători ai muncii noastre de fiecare zi, și lumea se va schimba cu siguranță.

Trăiesc tot mai mult spaima că această societate înstrăinată de ființa ei autentică, de rosturile ei firești ne va suprima orice posibilitate ontologică autentică. Dar, totodată, nutresc și convingerea că Dumnezeu nu ne va lăsa de capul nostru. Avem nevoie de modele reale în societate, de profesori dedicați, de părinți spirituali, de conducători adevărați, care să-și iubească semenii și țara; avem nevoie să reînviăm sentimentul eternității și obârșiile veșniciei, să fim din nou sinele nostru profund, uitat, acoperit de toate straturile ideologice, mai noi sau mai vechi. Trebuie să regăsim nostalgia originilor noastre, să cultivăm bucuriile simple ale spiritului. De ele au acum nevoie copiii noștri, mai mult decât oricând.

Ce uriașă și înfricoșătoare libertate avem fără Hristos! Fie ca ea să nu ne împovăreze sufletele de-a pururea!

Radiografie în forme și culoare

Pentru mine, primul gând atunci când ne raportăm la ideea de

model este o întruchipare a unui mănunchi de valori pozitive: bun, frumos, corect, virtuos etc. Firescul asocierii noțiunii de *model* cu afirmații pozitive mi se pare ceva greu de contestat. Restrângând noțiunea la lucrul în atelier și la operele marilor artiști, ne găsim în situația în care modelul artistului nu este perfect, nu este nici măcar frumos mereu, nu este un reper de atins, ci un mod de a ajunge la rezolvări proprii, cercetând riguros ceva exterior ție.

Modelul pentru artist este spectaculos prin caracterul lui. August Rodin spunea: „În artă nu este frumos decât ceea ce are caracter”. Fie că ne raportăm la perioada de studiu a artiștilor, fie la cea de elaborare matură a unei opere, modelul în artă ocupă un loc foarte important. Modelul presupune o dezmărginire și o depărtare de eul propriu, spre a desluși și a integra în lucrare și simțire *modelul*, nucleul personalității lui. Redarea exactă, fiind un mod în care putem obține frânturi de asemănare, dar nu trebuie ignorat faptul că modelul este o prezență complexă, dată spre cercetare și dezlegare, spre a fi transpusă în culori, forme și semne menite să arate atât măiestria artistului, cât și caracteristicile modelului.

Nevoia de lucru după model vine prin dragostea artistului de frumos, din iubirea față de om în toată complexitatea lui, din nevoia de a immortaliza adevărul în toate etapele lui, chiar dacă asta înseamnă și

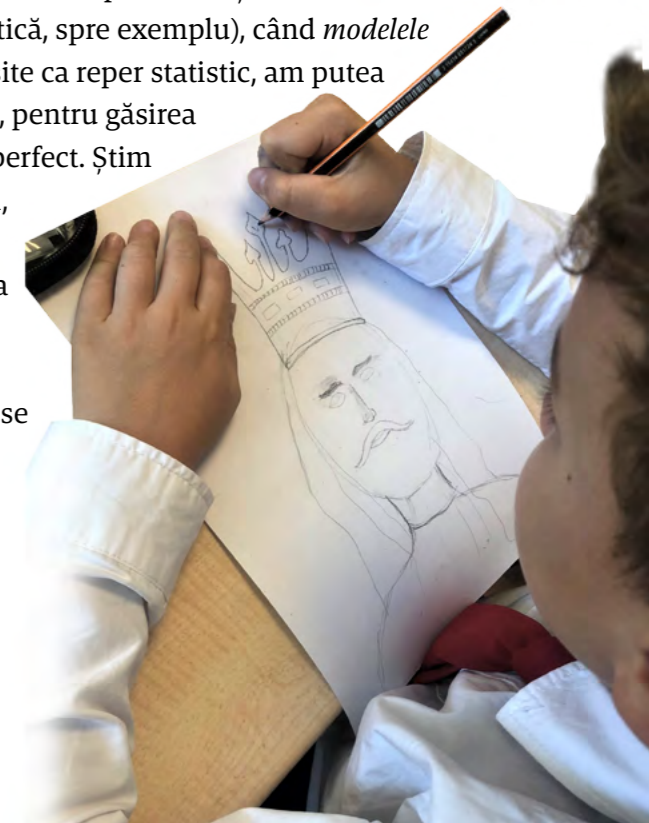
trupuri îmbătrânite, adunări de oameni simpli, munci, suferințe întipărite în chipuri și trupuri, dar și tinere cochete, trupuri pline de viață, domnitori puternici etc.

Pentru artist, în intimitatea atelierului lui (exceptând pe alocuri operele la comandă), țelul este redarea adevărului (vizual) așa cum este el, fără idealizare. Nu putem ignora dualitatea, care de multe ori se regăsește în immortalizările artiștilor, cunoscut fiind faptul că, inconștient, tindem să punem aspecte din personalitatea noastră fizică și psihică și să le extrapolăm asupra reprezentării personajelor studiate sau create.

Expun părtinitor această abordare a lucrului după model, dar există și o opoziție la aceasta, avem momente în istoria artei (voi menționa tot părtinitor și simbolic doar Grecia antică, spre exemplu), când *modelele* erau folosite ca reper statistic, am putea spune azi, pentru găsirea chipului perfect. Știm că la greci, pentru a întruchipa o *Venus*, spre exemplu, se studiau

Maria Bălan, Prof. arte vizuale

numeroase modele pentru a afla și a combina elementele ce păreau cele mai frumoase de la fiecare *model* ales în parte.

Nu există artist care să nu fi alocat zeci de ore de studiu după model și portret. Acest exercițiu este un mod bun de a desluși tainele naturii, de a contempla minunăția creației lui Dumnezeu, studiind omul în complexitatea lui. Este naiv a crede despre reprezentarea unei personalități în artă că redarea unei asemănări simpliste a unor contururi, volume și acorduri cromatice este suficientă. Un artist va încerca mereu cu ardoare să depășească bariera fizicului și să integreze modelul ca întreg, ca ființă complexă care poate fi uneori prezentată simbolic, captată parțial, în imortalizări plastice.

Încercările noastre de a lucra la clasă după *model* au fost concretizate în diferite tipuri de lucrări, tema fiind

abordată de aproape toate clasele școlii. Ne-am raportat la un *model* – o personalitate –, încercând să surprindem cât mai mult din fizionomie și așezând elementele feței cât mai corect, încercând transpuneri cât mai exacte. Am pornit de la forma ochilor, proporțiile între registrele feței, caracteristicile modei epocii în care a trăit

personalitatea imortalizată și așa mai departe. Desigur, acestea toate sunt redare la fiecare clasă după nivelul potrivit vârstei, experienței de lucru și manualității necesare.

A fost, pe lângă un exercițiu de mână artistică, în primul rând un exercițiu de răbdare și atenție: să cerceteze atent modelul propus și să reușească asemănarea pas cu pas. Aplaud cu această ocazie atât demersul tuturor, cât și reușita lucrărilor. Un exemplu de abordare dat la unele clase a fost jocul pentru a găsi diferențe. Avem un portret așa cum putem la prima încercare, apoi ne uităm la model, găsim din aproape în aproape diferențele și lucrăm asupra lor, după putință, până dispar sau se diminuează suficient.

Doresc ca, prin aceste exerciții, toți cei care încearcă să reușească să înțeleagă mai bine o operă de artă, să trăiască puțin frământările necesare pentru obținerea unui rezultat fie el și imperfect. Trecând prin astfel de teme, rezultatele vizate sunt mai mult de natură teoretică și ideologică decât dorința de a obține opere de artă.

Sper ca orele de artă să fie unul din momentele în care elevii să se descopere, să își susțină ideile și bunul-gust, dar și să fie îngăduitori cu ei, cu ceilalți, să aprecieze curajul cuiva de a lăsa în urmă un gând, o emoție, un gest, așternute pe hârtie sau pânză, în cuvinte sau note muzicale.

Alexandra Gavrilă, prof. psihologie

A avea sau a imita un model?

„Sensul bunului model este înnoirea; el ne descoperă pe noi înșine, cei uitați nouă. Așa pătrunzi în inima ta și a lumii acesteia, în realitatea ascunsă a Dumnezeului viu.”

Ernest Bernea

Orice om are o poveste a lui. De pildă, la simplul auz al acestor cinci cuvinte atât de des rostite: „A fost odată ca niciodată...” trecem imediat de la realitatea noastră la un nivel diferit de procesare. Cuvintele acestea seamănă cu o invitație de a participa la o relație unică cu celălalt. Sunt cuvinte care-l invită pe ascultător la călătoria într-o lume a imaginației, în care realitatea poate fi suspendată și învățarea poate fi sporită.

Tânjim după modele pentru a ajunge mai bogați launtric, mai blânzi și mai darnici, precum cei mai cuprinzători și mai spiritualizați dintre noi. Începem să ne îndrăgostim de ceea ce citim, de ceea ce descoperim în celălalt și astfel reușim să preluăm lucruri de la modelul nostru atât timp cât sunt în acord cu noi. Modelul înseamnă și pornește de la admirație, de fapt introiecție. Iar asimilarea presupune și imitare. După ce „absorbi”, te reorganizezi interior și te redefinești. Da, te îmbogățești.

Când urmezi pe cineva, te lași inspirat de curajul, voința, tăria de caracter, simplitatea, smerenia sau faptele bune. Te aduni, te separi, adaugi, elimini, te aduni din nou, te inspiri, inspiri, te acordezi după sunetul inimii tale. Ea sună și răsună, cântă și încântă, ne trezește din visare, iar atunci când avem vocea amorțită și o ascultăm pe a celorlalți, de fapt deschidem porțile din noi și curg lin și armonios gândurile, ideile, emoțiile, sentimentele, *noi*.

Copii, părinți sau profesori, întâi de toate suntem oameni. Oameni mai mici sau mai mari (copii de toate vârstele), cunoaștem importanța faptului de a fi. Avem în față două variante posibile în care să ne raportăm la propria existență: **a imita și a avea un model**. Cea mai lejeră și plăcută ar fi alegerea de a ne lăsa conduși, de „a ne abandona”, urmărind pasiv cum se „leagă” secvențele, evenimentele, dar interesant și stimulat ar fi să putem admira, de fapt să ne introiectăm modelul, să ne reorganizăm apoi interior și să ne redefinim; să ne îmbogățim.

Spectacolul măștilor

A imita pe cineva înseamnă să funcționăm în viața noastră pe baza unor idei ce nu ne aparțin, care nu sunt ale noastre cu adevărat. Înseamnă să preluăm adesea și să afișăm trăsăturile și caracteristicile pe care le-am preluat în interior, de la ceilalți. În spatele comportamentelor de imitare, au loc încercări de a face față realității, unde se află întotdeauna nevoi nesatisfăcute ce au ca rezultat o pierdere a identității de sine, nevoia de a fi în comuniune cu ceilalți, de a fi apreciat de ceilalți, de a fi acceptat; sau temeri: teama de a fi judecat, de a fi diferit etc. A nu imita pe nimeni poate fi începutul unei descoperiri de sine: o regăsire a acelor părți din noi înșine care au rămas nedezvoltate, neexplorate.

Copiii mici se află foarte mult în contact cu simțurile. Savurează din plin sensibilitatea senzorială și se îmbogățesc prin ea. Când un copil mic este furios, noi știm asta. Ei nu fac niciun efort să se ascundă pe sine și se exprimă deplin. Pe măsură ce descoperă că viața nu este perfectă și că trăim într-o lume foarte haotică, o lume a contradicțiilor și a dihotomiei, învață să facă față. Unii se apără prin măști, prin imitarea celorlalți sau diferite mecanisme de apărare. Atunci când te cunoști, recunoști, accepți și exprimi sentimentele, faci alegeri, îți exprimi verbal dorințele, nevoile, gândurile și ideile, ești în acord cu propria ființă. Bineînțeles, copiii fac ceea ce pot pentru

a se descurca, pentru a supraviețui. Având tendința naturală de a crește, în fața lipsurilor sau a întreruperilor funcționării lor naturale, ei își vor alege un comportament ce pare să le servească pentru a se descurca și astfel, îl vor imita fiindcă „copilul nu cunoaște nicio limită în încercarea sa de a-și satisface nevoile” (Oaklander, 2020).

Uneori, ne este frică de lumea noastră. Trebuie să ieșim din ea pentru a ne simți în siguranță. Pe măsură ce învățăm să ne cunoaștem și să avem încredere în darul lui Dumnezeu pentru noi, devenim din ce în ce mai capabili să rămânem în planul nostru pământesc.

Faci alegeri, te inspiri, te minunezi, taci și ascuți în momentul în care te cunoști pe tine, căci „jocul tainelor grele sufletului nostru sânt ale tăcerii, nu ale graiului”, spune Ernest Bernea. În leagănul *ascultării*, nasc gândurile și ne redescoperim sensurile mari ale lumii noastre interioare și exterioare. Pe această cale, omul merge în împărăția lui „tu”, în zonele unde noi devenim noi prin celălalt, având o legătură tot mai intimă și mai cuprinzătoare cu bucuria creației, imaginile sfinților și imaginea biblică.

Toți suntem chemați să ajungem Sus

Omul este ca un călător pe străzile unei cetăți. Uneori, destinația lui este fixă și binecunoscută. Alteori, hoinărește fără un scop anume. Prin fața lui se derulează evenimente, unul câte unul. Un copil plin de entuziasm îi arată mamei sale ce vietate a găsit prin grădină; cineva grăbit se strecoară pe lângă un faeton împotmolit într-o groapă; un altul se prăvălește de râs în fața propriului hambar pustiu. Unele dintre aceste întâmplări îi sunt indiferente. Altele le lipește de mintea sa, lăsându-le să-i dicteze următoarea direcție, sau chiar destinația finală. Ce-i drept, ar fi cu totul lipsit de orientare dacă drumul ar fi pustiu. Faptele oamenilor dimprejur sau simpla expresie a chipului lor îl determină să afle ceea ce caută, sau mai exact pe cine: pe sine! Unde este sinele său? În toți cei pe lângă care a trecut. Iar toți aceia se regăsesc în sinele său pentru că pe toți i-a adunat în sine. Trecând sau netrecând prin filtrul conștiinței sale, de la fiecare a luat sau a lăsat ceva, cât de mic, de la cea mai mică fărâma de emoție transmisă printr-o privire de o clipă, până la o întreagă pildă.

Chipul material al omului stă ca o cortină între sufletul său și cei din jur. Am fi pregătiți oare să privim direct la sufletul cuiva și să îl vedem în întregimea lui? Numai Dumnezeu îl poate cerceta și cunoaște în întregimea sa. Noi însă suntem mărginiți la a vedea doar cât ne permite chipul fiecăruia să vedem. Prin ochii fiecăruia, care sunt ca o fereastră către suflet, reușește să treacă destulă emoție care trădează starea sufletului său în acel moment. Bineînțeles, nu oricine îi poate citi pe semenii săi doar uitându-se la chipul lor. Nu putem înțelege ceva din privirea în ochii celui de lângă noi dacă suntem ancorați în propria persoană, ci trebuie să ne concentrăm în exteriorul nostru, empatizând cu aproapele nostru. Văzând deci cum este omul din fața noastră și gustând într-o clipă emoția pe care o împrăștie, avem un reper în plus care ne îmbogățește discernământul și de care ne putem apropia sau depărta.

Acesta este cel mai simplu mod prin care călătorul nostru se orientează pe străzile obscure ale vieții, fiecare dintre semenii săi fiindu-i ca o lumină mai vie sau mai pală. Nu este, însă, suficient a se limita la

acest mijloc aparent superficial, dar totuși profund, ci uneori are nevoie de îndrumări mai aparte, sau chiar de o călăuză care să călătorească împreună cu el. În felul acesta călătorul devine discipol, iar călăuză dascăl. De la fiecare om se poate culege câte ceva; observăm îndeosebi că personalitățile controversate, prin neobișnuința lor, ne ajută să înțelegem mai bine cum funcționează oamenii obișnuiți, având astfel posibilitatea să adoptăm sau să evităm însușirile care au ieșit în evidență la aceștia.

Dascălul însă este cu mult mai mult decât un exemplu trecător sau chiar decât un mentor. El se află într-o relație continuă cu discipolul său, silindu-se neîncetat să îi însufle cele mai înalte bunuri. A fi dascăl nu se limitează la a-l îndruma pe discipol, a-l deprinde cu pricepere în vreo îndeletnicire sau a-i transmite cunoștințe pline de înțelepciune. Dascălul modelează caracterul celui pe care îl are în grijă sintetizând într-nsul ce are mai de preț, atât în el însuși, cât și în idealul său și este întru totul responsabil de roadele parcursului discipolului său. El nu este un demagog care se mărginește la a-și sculpta discipolul după idealurile sale, ci el însuși devine așa cum voiește să-l facă pe discipolul său să fie. Aceasta este cea mai puternică unealtă pe care o folosește în transformarea

discipolului: manifestarea în el însuși a tot ceea ce voiește să-i însufle discipolului.

Ca urmare, tot ce se află în dascăl se oglindește în discipol, iar discipolul devine o mărturie a strălucirii dascălului. Cu toate acestea, nu oricine care îl privește și îl admiră pe dascăl este discipol. Postura de discipol nu este un dat, ci este dobândită, și încă prin luptă. Așa cum Israil, bărbatul care s-a luptat cu Dumnezeu, a smuls binecuvântarea de la El prin luptă, discipolul ideal nu se lasă până nu este recunoscut de către dascăl, smulgând de la el statutul de discipol, împreună cu toată îmbelșugarea care i se cuvine. Tot Iacob a dobândit binecuvântarea de la tatăl său, Isaac, prin înșelăciune. Aidoma și discipolul *fură* cu însetare tot ce este mai de preț de la dascălul său.

Călătorul nostru merge pe Pământ și, întâlnind oameni de pe Pământ, nu află cum să ajungă altundeva decât tot pe Pământ. Totuși, unii dintre pământeni sunt ca și cum nu ar fi de pe Pământ. Nu ei nu sunt de pe Pământ, ci Chipul Celui Care nu este de pe Pământ se arată în ei. Adunând din aceștia amprenta dumnezeiască și călăuzindu-se după ei, își reorientează destinația către Cer. Dascălul lui devine Însuși Dumnezeu și se lasă transfigurat pentru a deveni asemenea Celui Preaînalt.

Ce chip au acești Copaci cu rădăcinile în cer? Crescuți într-un pământ în care Soarele pare o sămânță mișcătoare, iar luna și stelele cu lumina lor răscolesc tainicul frunziș al gravitațiilor celeste. Ce fel de gravitație îi face să crească de sus în jos cu crengile care se apropie de acoperișurile caselor, de creștetele și de inimile oamenilor, cu aureolele lor

luminoase ca niște coroane ale altei împărății? Ce umbră tainică au ei și de ce inimile noastre se răcoresc când sunt atinse de căldura frunzelor lor? Iar atunci când semințele le zboară, de sus în jos, spre pământul oamenilor, cum vor putea încolți aducând roadele luminii în noroiul și piatra de aici?

Direct proporțională cu produsul maselor corpurilor și invers proporțională cu pătratul distanței dintre ele, gravitația este una din cele patru forțe fundamentale a cărei rază de acțiune este infinită. Orice corp al acestei lumi își face simțită prezența până la marginile cosmosului și influențează gravitațional prin masa lui toate celelalte corpuri materiale. Manifestarea acestei forțe închipuie parcă o rețea de fire imaginare care împletesc, într-o țesătură nevăzută, toate corpurile acestei lumi ca o pânză ce acoperă strâns trupul unui copil.

Asociată în Antichitate de Aristotel cu tendința corpurilor de a se întoarce la originea lor care era centrul pământului, gravitația a

fost privită de acesta ca o cauză intrinsecă a mișcării ce ținea de natura lor, și nu ca o forță exterioară. Așa cum corpurile luminoase, ca focul se ridicau spre soare și lună, așa cele ce aveau în natura lor *gravitas* (greutate, lat.) ținteau spre pământ. Arhimede asociază fiecărui corp material un centru de greutate și atribuie centre comune de greutate corpurilor ce interacționează între ele. Concepțiile mai metafizice au mers mai departe postulând suprapunerea unui gradient al densităților peste existența noastră – tot ce e greu, masiv, împovărat ține de îngrădirea ființei umane, de o implacabilă constrângere a mișcării și este asociat cu ideea de jos, de abis, iar ce e ușor, fin, mișcător se atribuie ridicării,

libertății, creșterii. Scena lumii divine este asociată cu cerul, locul în care pământescul nu încap, un loc fără gravitație al aripilor și al zborului, iar infernul este locul ce conține concurența tuturor vectorilor de cădere, este miezul prin excelență, material și întunecos al pământului.

Nicolaus Copernic pune Soarele în centrul lumii ca pe un sâmbure al gravitației, Johannes Kepler descrie traiectoriile eliptice ale planetelor în jurul lui și mai târziu Galileo Galilei, la fel un adept al heliocentrismului, împrumutând tehnica ocheanelor de la olandezi, vede imperfecțiunile geocentrismului, îndreptându-și luneta către această scenă a gravitației universale care este cerul. Vede craterile de pe Lună atentând la viziunea conform căreia satelitul natural al Pământului este o sferă netedă. La fel observă petele de pe Soare erodând la fel chipul perfecțiunii întruchipat de izvorul luminii create, vede Calea Lactee compusă din alte stele izvorătoare de alte gravitații, iar faptul cu cele mai mari consecințe constă în observarea sateliților planetei Jupiter. Ia naștere astfel un alt centru gravitațional pe cer, altul decât pământul. Era greu de conceput în acele timpuri că o altă planetă poate avea alte planete ce orbitează în jurul ei.

Isaac Newton „*jucându-se ca un copil ce se minunează de măreția oceanului necunoscut doar din puținătatea minunățiilor aduse de valuri pe plajă*”, așa cum el însuși afirma, vede mai departe „*de pe umerii înaintașilor lui*” și „*inspirat fiind*” deslușește mai bine mecanismul gravitației, dând enunț *legii atracției universale*.

Albert Einstein, încercând să înțeleagă ce ar vedea un călător pe o rază de lumină, elaborează cele două teorii ale relativității, restrânsă și generalizată, făcând din gravitație o consecință a geometriei neeuclidiene ce guvernează atât spațiul, cât și timpul. Lumina nu se mai propagă în linie dreaptă în preajma corpurilor masive, ci își împlătește traiectoria

în această țesătură a spațiului curbat, așa cum un râu ocolește munții și dealurile în restrânsa noastră geografie planetară. Iar timpul nu mai trece la fel peste tot, ci și curgerea acestuia este influențată de gravitație, fiecare punct din spațiu având propriul lui ceasornic. Iată cum, mergând pe acest fir nevăzut al gravitației, ochiul omului descoperă taine ale creației. Elaborând ecuații, se face cunoscător al traiectoriilor care au fost și care vor fi, pătrunde în trecut și în viitor ca în jumătățile unei clepsidre, alunecând ușor cu mintea sa iscoditoare pe firul subțire al nisipului.

Gravitația este forța care mijlocește prima interacție a omului cu lumea în care se naște și care a distilat primele preocupări științifice ale umanității. Efortul cu care se întreprinde fiecare mișcare, fiecare urcare

sau coborâre, orice străbateră a unui drum reprezintă în esență o compensare a lucrului mecanic gravitațional. Împărțirea pașilor înainte și înapoi, scările din viața noastră cu urcările și coborârile lor, instinctul acesta de a asocia greu cu căderea sunt consecințe ale percepției asupra gravitației. Pământul și aerul, teluricul și cerescul sunt arătate de acest vector al gravitației care este ca un ac de busolă ce indică punctele cardinale ale unui tainic orizont.

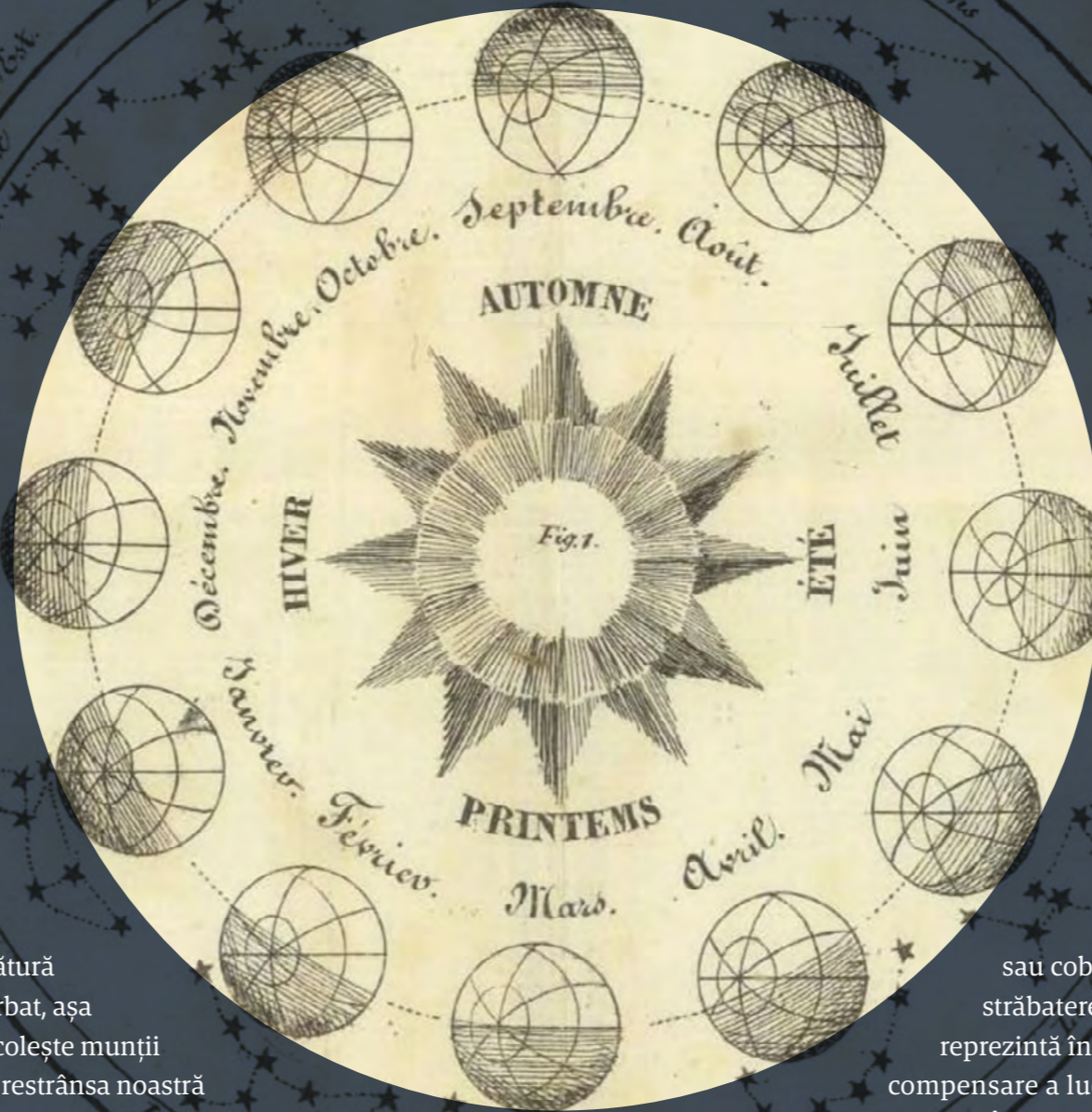
Dar, poate mai mult decât orice, aceasta este forța care participă cel mai evident la propria noastră modelare. Trupurile cu mușchii și oasele lor ni se modelează astfel încât să i ne putem împotrivi, creștem ca răspuns la influența ei, ne înălțăm spre cer strecurându-ne printre vectorii ei îndreptați

totdeauna în jos și învățăm din căderile ascunse în atracțiile ei.

Este forța care ne învață cel mai mult? Este gravitația prima dintre puținele pedagogii ale materiei din care putem deprinde creșterile spre înălțimi? Cel care a pus-o între noi a dorit poate să ne învețe din pildele ei, căci El însuși i-a suferit atracțiile. Venit de sus, S-a așezat în peștera și în ieslea acestei lumi, ca o pâine plămădită în brazda din care au crescut spicele osteneților noastre ca niște rugăciuni înălțate spre Cer. A mers înconjurat de cei ai Lui, ostendind sub vectorii acestei gravitații instituite de acel vechi „*să fie!*”, pășind pe drumurile toride ale pământului nostru greu. A urcat munții împotrivindu-se sensurilor ei, pentru a pune în noi dorul de înălțimile la care suntem chemați, a atârnat pe lemn, sfințindu-l și simțind în propriul piept greutatea lumii noastre și S-a pogorât în mormânt, în însuși miezul materiei care naște gravitația. De acolo, din greutatea morții, schimbând toate sensurile de până la El, a înviat și S-a înălțat sădind în om alte forțe de atracție, transformându-l dintr-un corp material ce simte gravitația materiei într-o ființă a Duhului sensibilă la atracțiile gravitațiilor divine. Căci, dacă gravitația substanței ne-a plămădit trupul cu mușchii și oasele lui, atracțiile tainice ale Duhului ne vor plămădi ființa fină și ușoară a Împărăției.

Din cele mai înalte până în cele mai de jos, El a cuprins toate cu tainica Lui pogorâre ca într-o îmbrățișare de sus a întregii lumi.

Semințele nu cad. Semințele zboară!
Întâi în jos pentru a prinde rădăcini – aceste tainice aripi ale creșterii – și apoi spre înălțimi, spre a-și arăta și a-și oferi roadele spre hrană. În șoptele pâinii stau tainicele gravitații ale bobului de grâu, care se seamănă pe Sine. Suntem copii ce creștem în această gravitație a pogorării Celui Care atrage toate și ne-am născut din această așezare a Lui în peșteră ca o sămânță în pământul creației ce poartă de acum în ea Taina Vieții.

Carbonul – crucea atomică a vieții

Studiul chimiei are două scopuri:
Unul - perfecționarea științelor naturii,
Celălalt - înmulțirea binecuvântărilor vieții.

M.V. Lomonosov

Evoluția cunoașterii materiei, a descoperirii structurii atomice, este în fapt un parcurs încălțit și perseverent, de la primele intuiții ale filosofilor Greciei antice până la giganticele acceleratoare de particule de astăzi.

Structurile organice complexe, vrând parcă să cucerească toate cele patru dimensiuni ale spațiului, n-au găsit alt element chimic mai potrivit pentru a se forma decât carbonul, numit și „crucea atomică a vieții”, datorită celor patru valențe, de forma unor lobi orientați spre vârfurile unui tetraedru. Acest atom reprezintă elementul biogen primordial prezent în natură, care a fost privilegiat ales să reprezinte piramida „creației”!

Al șaselea element din sistemul periodic al lui Mendeleev, carbonul, este desemnat prin litera C, fiind al patrulea dintre cele mai abundente elemente din univers cu o masă atomică de doar 12,011. Conform teoriei cosmologiei fizice actuale, carbonul se formează în interiorul stelelor pe ramura orizontală. În ultimele faze ale vieții lor, când stelele masive mor ca supernove, se produc atomi noi de carbon, care sunt transportați la suprafața interstelară și, în cele din urmă, răspândiți sub formă de praf prin vânturi stelare blânde. Acest element se găsește în soare și în reacțiile nucleare din stele, în comete și în meteoriți, în procesele vulcanice, în atmosferă, în sol, în apele oceanelor, dar și în organismele vii sau în corpul uman, fiind unul dintre cele 5 elemente care compun

ADN-ul uman. Fără el, noi nu am mai exista. Felul acesta spectaculos în care un simplu element chimic, cu frații lui (izotopii) – nimic altceva decât simple nuclee în „miezul” atomului cu șase protoni, înconjurați de alți șase electroni localizați pe orbite staționare – se dovedesc a fi atât de prețioși pentru întreg Universul, pentru Pământ și pentru viața noastră, este cu siguranță remarcabil.

Carbonul prezintă 3 izotopi principali: ^{12}C , ^{13}C și ^{14}C , dintre aceștia ^{12}C este cel mai răspândit, cu o abundență de 98.93%, reprezentând carbonul din lumea vie. ^{14}C este instabil, un radioizotop care emite radiații radioactive prin dezintegrare beta, la un timp de jumătăție de aproximativ 5.730 ani. Acest izotop este intens folosit la datarea materialelor pe bază de carbon, aducând numeroase contribuții în arheologie, istorie, antropologie sau paleontologie.

Carbonul este un element remarcabil din mai multe motive. Atomii de carbon se combină între ei și în moduri diferite, permițând constituirea formelor alotropice de carbon: carbonul amorf, grafitul, diamantul, fulerenele sau nanotuburi de carbon. Printre formele sale se numără grafitul, una dintre cele mai moi substanțe cunoscute, și diamantul, una dintre cele mai dure. Un cristal precum diamantul este considerat ca

o singură moleculă, una proverbial de stabilă și, totuși, foarte simplă, întrucât structura sa atomică internă se repetă la nesfârșit. În natură carbonul este prezent sub formă de roci calcaroase de origine biogenă, carbonați minerali, calcar și dolomiți în crusta terestră. În aer, sub forma dioxidului de carbon (CO_2), acesta are un rol extraordinar în

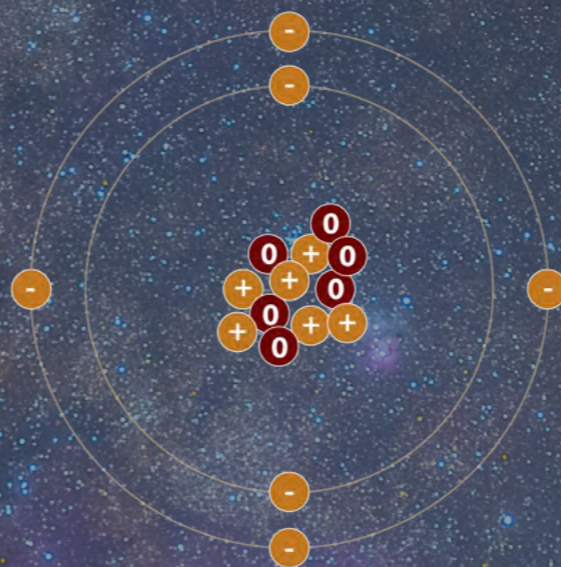
mecanismele complexe ale biosferei, în regularizarea temperaturii terestre și în întreținerea condițiilor favorabile vieții, această formă reprezentând calea de circulație a carbonului anorganic în ecosferă. Circuitul carbonului reprezintă cel mai aproape de perfecțiune ciclu biogeochimic, ca urmare a vitezei foarte mari cu care acest element circulă în diverse medii anorganice și în interiorul biocenozelor prin intermediul rețelelor trofice.

Structura tetraedrică a atomului determinată de orientarea valențelor acestuia, conferă, probabil, nucleului o amplificare energetică specială. Excitarea și ionizarea atomilor de carbon prin interacțiuni electromagnetice cu diverse particule: electroni, fotoni, protoni, a permis ca acest element să capete diverse căi de activare, care au constituit baza formării diverselor combinații chimice. Fiind atomul esențial

pentru constituirea oricărei macromolecule organice, acest element chimic a fost ales să participe în esență la „jocul” de creație a vieții. Nu mai era nevoie decât de ornamente atomice, reprezentate de hidrogen, oxigen, azot, fosfor și sulf, care alături de carbon reprezintă 99% din materia organică. Mulți compuși se formează în baza capacităților inepuizabile de asociere ale acestui element: proteine, lipide, zaharuri, acizi nucleici. Nu întâmplător, carbonul este numit de chimiști „regele elementelor”, întrucât se cunosc peste 10 milioane de compuși organici pe care acesta le poate forma. „Scheletul” structural al moleculelor, macromoleculelor sau sistemelor moleculare sunt lanțuri de catene cu o capacitate unică de a stabili legături simple, duble sau triple, oferind flexibilitate formei și funcției pe care le pot lua biomoleculele.

Felul în care procesele chimice la care participă carbonul – conceptele științifice integrate asupra structurii materiei organice, așezate într-o corespondență precisă, uimește lumea științifică, forțând o pleiadă impresionantă de cercetători la reflecții privind impactul acestui element la construcția lumii.

Într-adevăr, carbonul, elementul fundamental pentru structuri organice complexe care duc la apariția vieții, ne cheamă și pe noi să ne descoperim darurile spirituale și să devenim și noi „lumina lumii” căutând loc de reflecție și sfințenie la adăpostul Sfintei Cruci.

De la un model la altul

deseori îmi aduc aminte de liceu. Nu a fost o perioadă nici mai rea, nici mai frumoasă decât a altora. Eram la o școală bună, unde exista o concurență aprigă în tot și în toate, așa cum, cred că e în multe locuri. Ne concuram pentru orice, însă mai ales pentru cele superficiale: haine, muzică, sporturi, fete, dar și pentru cărți.

Am avut norocul să fiu într-un loc unde cărțile contau și asta m-a ajutat foarte mult căci mi-a plăcut de mic să citesc, deși cam alandala. Tot norocul mi-a scos în cale o profesoară de română care a început să-mi cultive patima cititului și să-mi educe gusturile. Ea ne dădea liste de lecturi suplimentare care au fost multă vreme pentru mine un adevărat canon, adică o referință. Și erau cărți bune, care mi-au folosit și pe care le-am păstrat cu drag.

Tot pe atunci căutam cu sârg să mă identific cu diverse personaje, unele bune, altele mai puțin reușite. Fără niște criterii clare în minte și invadat de cultura pop (muzică și filme mai ales), nu puteam face mai mult decât să bâjbâi și să fac o figură mai degrabă ciudată, în care pasiunile livrești se amestecau cu tot felul de staruri contemporane. Ieșea o caricatură, chiar dacă, poate, scuzabilă.

Baletul acesta între ispitele lumești și cele livrești a tot continuat pentru multă vreme. Asta până când, într-o seară, am

văzut la televizor, într-o emisune culturală, un interviu-fluviu cu un eseist român de anvergură. M-a captivat din prima, deși nu cred că înțelegeam mare lucru din ce spunea. Dar ceea ce răzbătea destul de clar era pasiunea pe care acel om o investea în cărți și în forța ideilor. Dincolo de ceea ce spunea, reușea să transmită aproape ca nimeni altul dragostea pentru lectură. Bineînțeles că i-am citit rapid toate cărțile și mi-a devenit pentru o vreme considerabilă model de la distanță. Mă identificam cumva cu el, așa cum face orice tânăr cu idolul său. Încercam să-i repet lecturile, să-i imit expresiile... Cam tot ce poate face un tânăr imberb.

Nu aș putea spune în ce măsură predomina frivolul în toată această emulație, dar cărțile citite pe urmele sale m-au marcat. În mare parte, în bine.

Mai târziu, modelul meu și-a pierdut considerabil din statutul pe care i-l alocasem. Locul său a fost ocupat de alte figuri, la care probabil că nu aș fi ajuns fără ajutorul lui.

Nu am reușit și nici nu cred că mi-am propus să trăiesc fără un model. Marea schimbare de care am devenit conștient la un moment dat a fost de a-mi căuta modele care nu întruchipează neapărat o idee abstractă, cât mai ales o viață. Sau, mai pe șleau, am început să fiu mai atent la cum e omul și mai puțin la cărți. Ceea ce nu înseamnă că cele două se

exclud. În fond, unul din lucrurile care îmi plăcea nespuse la modelul meu din tinerețe era autenticitatea.

Și astfel, tot analizând diverse personaje și tipologii, am ajuns într-un final să-mi dau seama că mai toți cei care îmi plăceau și mă atrăgeau erau creștini. Am dat peste oameni care aveau în privirea lor o liniște și o pace la care eu nu puteam decât să tânjesc. Apoi,

în cărți, am descoperit și sfinți. Și, încetul cu încetul, ei au început să devină modelele pe care le căutam încă de pe când eram un tânăr impresionabil, în liceu. De prisos să mai amintesc că distanța care mă separă de ei rămâne constant incomensurabilă. Pe de altă parte, nu pot să nu mă gândesc cât de bine mi-ar fi prins dacă aș fi privit cu mult mai devreme spre ei...

Colind

de Maria Sive, cls. a XI-a

Când din norii albi coboară
Miile de flori de nea
Povestesc c-odinioară,
Pruncul Sfânt se întrupa.

Se smerește-n ieslea strâmtă
Încălzit de oi și vite,
Întreg Raiul se frământă
Porțile azi le deschide.

Se-ntrupează pentru noi,
Ca să Se răstignească,
Prin durere și nevoi
Să ne mântuiască!

EDITORIAL

Ioan Gavrilă, cls. a VIII-a

Un îndemn spre cugetare

Când ne gândim la modele, ne punem întrebarea: toți suntem chemați să fim modele? Cu siguranță, răspunsul este „Da”. Chiar Mântuitorul spunea mulțimilor: „Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este!” (Mt. 5, 48), oferind însuși modelul lui Dumnezeu. Astfel, Iisus i-a îndemnat pe oameni să urmeze modelul iubirii desăvârșite, cel pe care creștinismul îl are ca fundament și pe care, de la Nașterea și până la Pătimirile și Învierea Sa, Fiul întrupat l-a oferit lumii.

O deosebită importanță, în susținerea răspunsului dat, o are și următorul fapt: fiind model pentru celălalt (evident, model pozitiv), involuntar împlinim o faptă bună. Determinându-l pe aproapele nostru să se întrebe: „Eu de ce nu aș putea să fiu ca el?”, îl ajutăm, prin simplul nostru exemplu, să se raporteze la standardele celui pe

care îl consideră un model și chiar să își autodepășească limitele. În trecut fie spus, acest efect se produce atât din punct de vedere psihologic, cât și din punct de vedere moral, principial, poate chiar mai mult în această privință, întrucât, fără să fim conștienți, doar având un suflet sănătos se poate dezvolta o minte sănătoasă.

Astfel de modele ne pot apărea în fiecare zi în cale; doar să le vedem. Singurul lucru care ne-ar putea deruta ar fi să nu știm pe care să îl alegem, lucru ce trebuie făcut neapărat folosind propriul discernământ. Cele mai bune modele, însă, sunt cele care vin în mod natural; sunt cele pe care le simțim rezonând cu noi, cu felul nostru de a fi. Voi lua exemplul personal. De multe ori, mi s-a pus în față o întrebare-problemă: Cine este modelul tău? De fiecare dată, am dat mai multe răspunsuri, deoarece, în

fiecare moment, am simțit că altcineva mă inspiră în drumul meu și mă ajută să mă apropiu de următoarea etapă a parcursului meu. Priveam în jur și mi se așterneau sub privire mulțimi de oameni care au știut să își ordoneze viața cum se cuvine: sfinți, oameni de cultură, oameni de știință. Unii stăpâneau arta condeiului și împărtășeau lumii cugetări deosebite, alții dăruiau din geniul lor spre îmbogățirea și cunoașterea mediului; ceilalți însă ofereau ceva deosebit: *iubire*. Ultimii amintiți sunt sfinții, deoarece ei nu dăruiesc ceva anume, ci se dăruiesc pe ei înșiși.

În cele ce urmează, voi menționa faptul că există, printre toți acești îngeri ai lui Dumnezeu pe pământ, unul anume care m-a impresionat într-un mod deosebit, și anume Sfântul Martir Constantin Brâncoveanu, voievod al Țării Românești. Poate că sunt cuvinte prea mari, însă, cred eu, că ce a arătat

întregii lumi acest om, care nu a renunțat la credință, nici pus în fața morții propriilor copii și a morții sale, puțini au fost în stare să înfățișeze. Tăria sa de caracter consider că este ceea ce putem numi piatra de temelie pe care și-a clădit viața, datorită credinței sincere și puternice în Dumnezeu. Chiar în *Balada Brâncovenilor* se întărește ideea credinței de nestrămutat, a acestui voievod, în Împărăția lui Dumnezeu: „Taci și mori în legea ta,/ Că tu ceru-i căpăta!” – îi zicea fiului său celui mic, înainte de a simți ascuțitul bardei și gustul morții.

Așadar, din câte am văzut, lumea este plină de modele, iar dintre acestea poate face parte oricine, chiar și noi, dacă înțelegem, pe măsura puterilor noastre, care este modelul suprem, cel care guvernează viața însăși! Și știm că acesta este modelul iubirii desăvârșite – Dumnezeu.

Povestea scoarței tainice

Ilinca Topan, cls. a III-a

Era odată o fetiță, care lucra împreună cu mama ei la treburile casnice. Copila era harnică și îi era de folos mamei ei în toate împrejurările. Numai că, într-o zi, mama îi spuse fetei:

- Draga mea, te-am învățat toate lucrurile pe care le știu, să coși, să gătești... numai să urzești la războiul de țesut, încă nu.
- Ce e un război de țesut? întrebă fata.
- Un război de țesut e un instrument la care faci scoarțe, răspuse mama cu blândețe.

Mama se ridică de pe scaun și se îndreptă către dulapul din camera ei. Din el scoase un lucru ciudat. Era mare, avea vreo treizeci de fire verticale pe o ramă de lemn. Pe acele ițe, aflase mai târziu fetița, se făcea o scoarță. „Dar cum?” o întrebă copila pe mama sa. Ea îi răspuse:

– Păi, iei o iță în mână, pe cealaltă o lași, iei o iță în mână, pe cealaltă o lași... până când faci așa cu tot rândul și apoi bagi lâna printre cele două rânduri făcute prin separarea ițelor de pe războiul de țesut, apoi o bătuțești cu pieptenul ca să nu aibă găuri.

– A...! pare simplu. Sunt gata să învăț, spuse fata cu glas încetișor.

Mama luă o lână la care lucrase tot anul trecut. A mai luat un piepten ca să bătuțească lâna pe care o pune între ațele războiului de țesut. Peste două ore făcuseră deja treizeci de rânduri de lână, care erau foarte bine bătucite, cu o mulțime de motive frumoase, cea mai importantă fiind crucea. Deoarece, îi spuse mama copilei, scoarța era o icoană ascunsă.

Peste o lună, chiar au terminat-o. Le ieșise frumos... Până și mama se miră de cât de bine le-a ieșit scoarța. A doua zi după ce terminaseră scoarța, fetița s-a rugat la ea ore în șir.

Peste o lună încă se ruga la fel de mult. Într-o zi, mama ei se îmbolnăvi grav. Fetița era din ce în ce mai tristă. Își amintea când mama ei era sănătoasă și făceau treburi împreună, în timp ce discutau o sumedenie de lucruri. Chiar dacă mama ei era bolnavă, ea tot se ruga.

Într-o noapte, fetița adormi rapid și începu să viseze: se trezise din somn. Era ca și când leșinase și dormise muuuuuulte zile... dar, stai, unde era? Era prea frumos ca să fie adevărat! Era într-o grădină plină cu roade bogate.

În fața ei apărură un domn cu fața blândă și o întrebă:

– Copilă, te supără ceva?

– Da, Domnule Doamne, mama mea e bolnavă.

– Mergi în grădină... Ia apă din fântână și desenează-i mamei tale cu apa aceea o cruce pe frunte.

Fetița se trezi, era în camera ei. Era foarte fericită. Repede se duse, luă apă, apoi merse la mama ei și îi desenă pe frunte o cruce, exact cum îi spusese Domnul

Doamne. Peste câteva zile mama era bine, iar într-o lună era gata sănătoasă.

Dintr-odată s-a auzit un zgomot. Pe ușă au intrat staliniștii care le-au luat și le-au dus într-un vagon de tren. Până să se dumirească ce se întâmplă, trenul a pornit. Peste câteva ore, toți sătenii au fost anunțați că merg spre Siberia, și că o să le dea la toți doar o pungă de făină. Toți s-au îngrozit de cele auzite.

Când au ajuns în Siberia staliniștii i-au lăsat pe toți, iar ei au plecat. Fetița, mama ei și alți oameni aduși în Siberia au găsit o mulțime de copaci pe care i-au tăiat și au reușit să își facă un adăpost pentru toți. Apoi au găsit un râu din care luau apă, iar după aceea au adunat lemne din care și-au făcut arme pentru a vâna deoarece aveau nevoie de hrană. Totul era bine, dar cred că vă puneți întrebarea: Ce s-a întâmplat cu bunurile lor?

Eeeee, păi le-au luat staliniștii, făceau transporturi cu lucrurile sătenilor.

Un camion care transporta cufere cu scoarțe, în timpul războiului, a fost aruncat în aer de către o bombă. Unul dintre cuferele cu scoarțe căzuse într-o groapă, unde a fost găsit peste mulți ani, și scoarțele din interiorul lui, printre care și această scoarță a fetiței, au fost recuperate de alți săteni și, peste o vreme, scoarțele au fost aduse în muzeele noastre.

Acolo am văzut toate scoarțele din cufăr și numai una mi-a șoptit povestea ei, pe care v-am spus-o cu mare drag!

Gabriela Stoian
cls. a IV-a

Când am ajuns la *Moara de Hârtie*, trei doamne drăguțe ne-au întâmpinat cu dragălașenie. Am fost împărțiți în două grupe: una care a mers la atelierul de papură și cealaltă grupă a vizitat Satul meșteșugarilor. Am picat în grupa care a participat la atelierul de papură. Acolo am făcut o minirogojină. Doamnele ne-au îndrumat cu atenție și cu blândețe, însă ne-au spus că această lucrare se face doar cu muncă, răbdare și perseverență. Ne-au mai spus că în vremurile noastre totul se face repede – cauți pe Google sau pe cine știe ce aplicații.

După ce am terminat rogojina, am pornit în explorarea satului meșteșugarilor. Am fost să vedem o tâmplărie, o fierărie și un laborator de hârtie reciclată. Doamna Liliana ne-a spus fiecare detaliu și ne-a răspuns cu dragoste la fiecare întrebare, oricât de neînsemnată ar fi fost ea. Apoi, am vizitat un muzeu în care erau expuse aparate pentru făcut cărți, din alte vremuri. La sfârșit, am mers la un magazin să ne cumpărăm o *amintire*.

Povestea din spatele poveștii

Măinile unor oameni au plantat semințele sau semințele au fost purtate de vânt? Căci de la niște semințe a început totul. Fără aceste semințe, povestea pe care o citiți acum n-ar fi existat.

Copacii de care oamenii s-au rezemat odată, odihnindu-se, au devenit povești ale timpului, timp în care copacii au devenit poveste.

Copacii peste care oamenii au răsuflat au devenit hârtie pe care timpul, darul lui Dumnezeu, și-a pus amprenta.

Cărțile pe care le citim sunt făcute, așadar, din ceva minunat care ne ajută să trăim.

Oameni cu suflet mare se gândesc să cruțe viața acestor minunății.

Gândiți-vă și voi la asta și veți fi răsplătiți.

O fărâmă de cer

Anastasia Sima, cls. a IV-a

Când am pășit în curtea mănăstirii, am simțit că am intrat într-o lume făcută doar din timp. Am intrat în biserică și am observat că pereții încă nu au fost atinși de pensula moale și mătăsoasă.

După ce am ieșit din biserică, am observat că gândul îmi rămăsese la spusele părintelui.

Am ajuns în muzeu. Acolo ne-au întâmpinat manechinele unor domnitori români. Toți copiii au țipat ca un cor de ciori când au pus mâna pe degetele lui Vlad Țepeș. Degetele lui păreau așa reale!

Am văzut vasele vechi pe care unii domnitori români le-au folosit.

Am ieșit din muzeu cu sentimentul de vechi și nou, în același timp.

Dor, dragoste și durere... Ce credeți că putea fi? Osuarul de acolo... Am văzut oasele și craniile unor oameni care au adus o bucurie imensă când s-au născut și o durere așa de mare când au plecat la Domnul.

Locul acela e o fărâmă de cer.

O ieșire la operă!

Topan Teodora, cls. a VII-a A

Acum puțin timp, noi, clasele a VII-a, am mers împreună cu domniile diriginți la Operă, pentru a ne bucura de o experiență reală a ceea ce învățăm la muzică anul acesta. Chiar dacă la orele de educație muzicală ne mai uitaserăm cu domnul profesor și la alte opere, cum ar fi *Bărbierul din Sevilla*, aceasta avea să fie prima dată când urma să vedem o operă pusă în scenă chiar sub ochii noștri.

Piesa la care am mers se numește *Nunta lui Figaro*, compusă de faimosul compozitor Wolfgang Amadeus Mozart în urmă cu aproape 250 de ani. Acțiunea are loc doar pe durata unei zile și se petrece în Sevilla, în secolul al XVIII-lea.

Piesa ne prezintă povestea a doi tineri, valetul Figaro și iubita sa, Susana, care vor să se căsătorească, dar a căror dorință este pusă la încercare de numeroase piedici. În fapt, în *Nunta lui Figaro* „vedem” un elogiu al luptei duse de Figaro împotriva imoralității stăpânului

său, contele Almaviva, la curtea căruia devenise valet, și care voia să o forțeze pe Susana să-i fie iubită. La rândul său, Figaro este constrâns de Marcelina, o menajeră mai în vârstă, să o ia de soție, invocând o datorie pe care tânărul valet nu i-a plătit-o la timp.

Pe măsură ce se desfășoară acțiunea, aflăm că Figaro este, de fapt, fiul demult pierdut al Marcelinei, în timp ce tentativele contelui de a împiedica nunta Susanei sunt devoalate, iar Rosina, soția contelui, îi iartă acestuia infidelitatea. Finalul piesei ni-i prezintă pe cei doi tineri – Figaro și Susana – fericiți și bucurându-se de izbânda dragostei lor.

Deși opera a fost foarte captivantă și povestea a fost bine pusă în scenă, interpretările persoanelor fiind remarcabile, totuși în unele momente luminile erau stinse, motiv pentru care nu am reușit să urmărim tot ce se petrecea pe scenă!

Un aspect care m-a impresionat și care m-a introdus în atmosfera acțiunii din secolul

al XVIII-lea au fost costumele, foarte bine realizate și alese pentru fiecare personaj. O excepție, însă, au reprezentat-o perucile, care arătau puțin realist și „trădau” o neatenție sau o scoatere din contextul operei.

În ceea ce privește decorul, acesta a fost minimalist, din fericire, însă, acest aspect a fost compensat cu ajutorul interpreților, care au fost foarte talentați, încântând publicul, și care au fost întâmpinați cu rafale de aplauze după fiecare act. O remarcă pe care am auzit-o des însă de la colegii mei a fost că unii interpreți s-ar fi potrivit mai bine în alte roluri...

Au fost trei ore și jumătate pe care nu cred să le uităm vreodată, încununarea unei experiențe foarte plăcute, de aceea sper să avem în viitor cât mai des ocazia să ieșim la operă cu clasa și, de ce nu, să-i îndemnăm și pe alții să se bucure de această artă!

Acum 236 de ani, la 1 mai 1786, la Burgtheater din Viena, a avut loc premiera absolută a operei comice *Nunta lui Figaro* (4 acte) de W. A. Mozart. Libretul este scris de Lorenzo da Ponte, după piesa cu același titlu a lui Pierre Caron de Beaumarchais.

Interesant este că piesa lui Beaumarchais a constituit cândva obiectul unei interdicții de reprezentare pronunțate de regele Ludovic al XVI-lea, care, la insistențele soției și ale câtorva

supuși, s-a răzgândit și a permis totuși ca piesa să fie jucată, știindu-se că dramaturgul a organizat numeroase lecturi publice ale textului la el acasă. Comedia atacă aristocrația și privilegiile ei și impune o figură de om simplu care nu se sfiește să spună tot ce gândește despre cei puternici pe care îi slujește. În zilele noastre e nevoie de comentarii critice pentru ca aceia care citesc piesa să realizeze cantitatea de dinamică depozitată de autor în text. Când l-a citit în 1781, regele a exclamat indignat: „Ar trebui dărâmată Bastilia pentru ca reprezentarea acestei piese să nu constituie o primejdioasă inconsecvență”. Și, în fond, istoria i-a dat dreptate lui Ludovic al XVI-lea.

Napoleon, care știa câte ceva despre autocrație și despre ceea ce o periclitează, afirma că *Nunta lui Figaro* „e deja revoluție în acțiune”.

38

Zoomzet

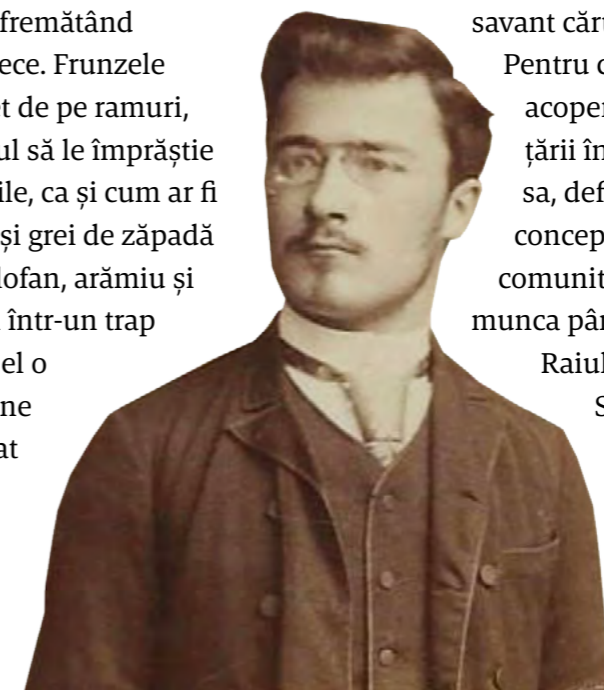

Acasă la Simion Mehedinți

Păuna Maria Teodora, cls. a VIII-a

Dacă veți ajunge vreodată, din întâmplare, într-un sat bătrânesc, în care cerul este atât de albastru, încât răsfrângerile soarelui vă învâluie în aur, zâmbindu-vă cu înfrigurare printre frunzele cernite cu brumă și în care toate pisicile de casă – fără excepție – privesc cu ochii lor mari și curioși din spatele ferestrelor de lemn, atunci să știți că ați ajuns în Soveja, tocmai într-o dimineață senină de-a lui Brumărel, asemenea nouă.

Un dulce parfum de frunze uscate și de fân cosit făcea ca strada principală să strălucească într-o tihnă simfonie de culori și foșnete, fremătând înfiorată de vântul rece. Frunzele se desprindeau încet de pe ramuri, doar pentru ca vântul să le împrăștie suav în toate direcțiile, ca și cum ar fi fost niște fulgi mari și grei de zăpadă arămie. Un căluț dolofan, arămiu și el, urca panta străzii într-un trap vesel, trăgând după el o căruță veche cu lemne pentru foc. Un bărbat înalt, îmbrăcat elegant, urca

sprinten treptele de marmură ale Centrului Cultural. O femeie cu părul fluturând în vânt mătura trotuarul îngust cu strășnicie, pe măsură ce îngâna o strofă dintr-un cântec nedeslușit. Și alături de ea, parcă totul cânta, totul se bucura, totul muncea într-un cântec de bucurie. „Cine a înălțat munca până la iubire, acela a coborât Raiul pe pământ”, a spus Simion Mehedinți, iar toate din jur îl aprobau cu desăvârșire. Într-adevăr, strada se numea „Simion Mehedinți”. Și Centrul Cultural se numea tot „Simion Mehedinți”.

Această așezare, smerită în frumusețea ei, îl avea în suflet și în cuget pe marele savant căruia îi dăruise aripi odinioară.

Pentru că el, dincolo de faptul că o acoperise de glorie, descoperind-o țării întregi prin personalitatea sa, definise prin lucrările sale conceptul care stă la baza oricărei comunități: *munca*. „Cine a înălțat munca până la iubire, acela a coborât Raiul pe pământ.” ... Prin creația

Sa, lucrul divin încheiat în cea de-a șaptea zi, Dumnezeu își revarsă iubirea Sa cea fără de margini,

Zoomzet

39

făcându-l pe om după Chipul și asemănarea Sa, statornicindu-l în dimensiunea telurică pe care o înzestrea cu o frumusețe desăvârșită, ca pe o icoană vie a Împărăției Cerurilor, sau în cuvintele lui Simion Mehedinți „coboară Raiul pe pământ”. Frunzele uscate, foșnetul vântului, cerul albastru, strălucirile soarelui, toate sunt atât de simple în splendoarea lor, încât depășesc orice capacitate de creație omenească. Și toate îi sunt dăruite fiecărui om în parte. Iat-o, de pildă, pe femeia cu părul în vânt, care își ia destinul în mâini, împlinindu-l după puterile ei, adică măturând strada. Aducând munca până la bucurie sinceră transpusă în cântec, în iubire față de lucrul său, ea aduce în sufletul său o parte din Iubirea cea Cerească, asemuindu-se astfel lui Dumnezeu. Și impresionant este faptul că geograful vrâncean a descoperit aceasta în suflul provincial al Sovejei, contemplând fiecare colț de stâncă, fiecare frunză, fiecare vârf de munte, fiecare element ce ține de domeniul realist al geografiei.

Cine este, în sinteză, Simion Mehedinți? Este academicianul, savantul, dar mai presus de toate *omul* care a reușit să

îmbine cunoașterea geografiei ca știință exactă cu descoperirea sublimă, tainică a lui Dumnezeu, cu teologia bazată pe Revelație. Și, aparent întâmplător – doar aparent, pentru că Dumnezeu nu lasă nimic la voia întâmplării – tocmai acest mare om este cel care, prin geniul și solemnitatea personalității sale, ne unește și ne definește pe noi ca și efectiv al clasei a VIII-a A, călăuzindu-ne pașii în calitatea sa de model al nostru, pe drumul spre desăvârșirea cunoașterii. Nu este minunat?

Dosar

Toti suntem chemați să fim modele

Șoaptă

Daria Petrache
cls. a XI-a

Viața mea e-un cânt al sorții,
Mă frământ când fac un pas,
Mă gândesc acum că iarăși
Fără vlagă am rămas.

Îmi e teamă de răspunsuri
Ori de întrebări nepuse?
Doar în rândurile mele
Gândurile-mi sunt transpuse.

Am mereu vaga impresie
Că, deși trăim doar *azi*,
Mai e timp și pentru *mâine*,
Mai ai timp să nu mai cazii.

Glasul zbuciumat al morții
Mă deșteaptă; iară El
Îmi șoptește cu sfințenie:
„Ești chemat să fii model!”

Care este diferența dintre a avea un model și a imita?

Răspunde Anastasia Paloș, cls. a V-a:

Diferența dintre a avea un model și a imita este că, atunci când imiți pe cineva, o faci chiar dacă acea persoană greșește sau acționează incorect, pe când atunci când ai un model înseamnă că ai ales pe cineva în care te regăsești și încerci să îți însușești ce gândește sau cum acționează, fără a copia orbește acea persoană și niciodată înainte de a filtra puțin acțiunile ei.

Este bine să avem modele deoarece, odată ce ne însușim acțiunile respectivei persoane, ne îmbogățim negativ sau pozitiv într-o anumită măsură, însă niciodată nu renunțăm la părerile noastre, ci doar adăugăm idei și opinii care ne vor ajuta să ajungem la o autenticitate la care a participat și modelul nostru.

Când avem un model nu înseamnă că suntem îngrațiți de ideile sau părerile lui. Aici îl dau exemplu pe Domnul nostru Iisus Hristos Care, deși a încercat prin pilde și minuni să îi întoarcă pe oameni la credința adevărată, niciodată nu le-a impus acest lucru.

Răspunde Ana Boboc, cls. a V-a:

Este bine să avem modele deoarece poți începe să faci mai bine ca modelul. Adică, mai pui ceva de la tine, așa că poți face mult mai bine ca învățătorul sau ca modelul.

De exemplu, eu vreau să fac un desen, îl încep, dar la sfârșit observ că modelul meu are prea scurte picioarele sau nu are umbre. Atunci eu îi lungesc picioarele (în desen) sau îi desenez umbrele.

„Dacă ai renunța” la tine s-ar chema că imiți, nu mai pui de la tine, ci doar îl copiezi pe celălalt și gata. Dar dacă înveți de la celălalt, atenție, nu copiezi, ci doar înveți, la un moment dat vei începe să pui de la tine. La început puțin, dar în timp tot mai mult, dar în stilul propriu. De exemplu, Sf. Vasile cel Mare a făcut Vasiliadele; și noi putem face bine, dar în alt fel, nu imităm.

Răspunde Mălureanu Matei, cls. a V-a:

Diferența dintre a avea un exemplu și a imita este aceea că, atunci când ai un exemplu, poți interpreta și folosi informațiile și comportamentul său, filtrând tot ceea ce face prin sита discernământului, iar a copia este atunci când iei *mot-à-mot* tot ceea ce face și ce spune, fără a te gândi dacă este bine ceea ce face sau nu.

Este bine să avem modele deoarece ai la ce te raporta din punct de vedere moral sau spiritual.

Eu ajung la autenticitate prin model, atunci când împrumut și-mi însușesc anumite comportamente și expresii de la mai multe modele și folosind, pe rând, din bagajul de expresii și comportamente, pe cele care se potrivesc în locul și momentul respectiv.

De cele mai multe ori mă îmbogățesc, însă, la un moment dat, anumite comportamente/expresii încep să mă definească, iar comportamentele/expresiile sunt puse „în rezervă”, fiind de cele mai multe ori uitate.

Răspunde Alecu Ștefan, cls. a V-a:

Atunci când imiți pe cineva, pur și simplu copiezi de la el. Poți imita lucruri bune, dar și lucruri rele. Depinde pe cine imiți. De aceea este mai bine doar să ai un model. Nu oricine poate să îți fie model. Trebuie să îți alegi ca model o persoană care face fapte bune și care te-a impresionat. Dacă alegi ca model o persoană care face fapte rele, o să faci și tu fapte rele și o să existe consecințe negative asupra ta. Nu trebuie să faci și tu tot ce face modelul, trebuie doar să te inspire de la el și să îi urmezi exemplul. În viață, ar trebui să ai un model, dar nu trebuie niciodată să îl confunzi cu un idol.

Răspunde Dumitrescu Nicolae, cls a V-a:

Ernest Bernea a avut exemple bune, cum ar fi Nicolae Iorga care era un om înțelept, așa că și noi îl putem lua ca model pe Ernest Bernea. În acest caz îl luăm ca model pe un om care la rândul lui a avut și el un exemplu.

Concluzia este că, dacă o persoană are un model bun, acea persoană va fi și pentru noi tot un model pozitiv. Este bine să avem modele bune pentru că ele ne pot învăța multe lucruri bune și interesante, precum domnul Bernea.

Toți suntem chemați

să fim modele?

Răspunde Vladimir Tănase,
cls. a VII-a B

Toți suntem chemați să fim modele cu fiecare lucru pe care îl facem. Prin fiecare sentiment sau prin fiecare gând pe care îl împărtășim cu cei apropiați, insuflăm subconștientului o stare, o amintire, care, peste un timp, când destinul va despica sufletul unei prietenii, iar vântul separării le va lua în brațele uitării, azvârlindu-le în două universuri diferite, amintirea-i va rămâne ca o flăcăruie de lumânare ascunsă în taină, în suflet. În ciuda vântului rece al îndepărtării și al grijilor lumești ce suflă aspru și iscoditor către aceasta, ea nu poate fi stinsă, căci sufletul este ca un felinar în care se adaugă astfel de lumini. Istoria este ca o mamă care observă totul și ține minte cele întâmplare, care vorbește pentru cei care au urechi să asculte și minte ca să mediteze asupra poveștilor spuse seara, înainte de culcare. Avem nevoie de modele din cât mai multe domenii, căci toți suntem doar niște copii care cresc împreună și învață unul din greșelile celuilalt, sub privirea părintească și blândă a Tatălui Ceresc.

În fiecare zi învăț ceva nou de la cei ce mă înconjoară: familia, prietenii și cei de la școală îmi oferă o altfel de dragoste, una asemenea unei lumini pașnice, a înțelepciunii

și a afecțiunii, care mă ajută să trec peste momentele dificile și să mă înarmez cu multă răbdare. Primesc multă iubire în fiecare zi, cât să-mi ajungă de acum înainte, ca atunci când voi porni spre un nou capitol, în care nu îi voi mai avea aproape pe cei dragi, să fiu pregătit să devin, la rândul meu, model pentru cei din jur.

Răspunde Maria Rusu, cls. a VIII-a B

Toți ascundem în noi o bucată ruptă din cer, plină de lumină. Dumnezeu este dragoste și ne-a creat după chipul și asemănarea Sa. De asemenea, sfinții sunt modele pe care noi trebuie să le urmăm, ca să ajungem în slava lui Dumnezeu. Și câți sfinți nu pomenim noi în fiecare zi... Mucenici, Mari Mucenici, Cuvioși, Preacuvioși, Fericiți... Aceștia au luptat neîncetat cu păcatele, ca să biruie omul rău dintr-înșii. Pentru acest război îți trebuie curaj, mult, foarte mult! Întotdeauna când mă gândesc la acest cuvânt îmi aduc aminte de un sfânt...

...flacăra candeliei pâlpâia încetișor, scâldând icoanele într-o lumină diafană. Chipurile sfinților mă priveau cu blândețe. Am deschis Ceaslovul mare și vechi, ros de trecerea timpului și îngălbenit. Am răsfoit încet paginile, până am ajuns la sinaxar. În data de douăzeci și șapte octombrie, era prăznuit Sfântul Mucenic Nestor. Ce nume frumos... ca susurul unei ape cristaline. Îmi doream atât de mult să am curajul pe care l-au

avut mucenicii! Le admiram atât curajul, cât și demnitatea de care au dat dovadă, mărturisind credința lor în singurul Dumnezeu adevărat.

Mi-am plecat ochii deasupra cărții dornică să-i aflu viața acestui sfânt, care și-a dat sufletul său curat în mâinile Celui pe care Îl iubise mai presus de orice, în mâinile lui Dumnezeu. Ochii îmi alergau pe cartea deschisă și mă minunam de curajul acestui sfânt. Gândul mi-a zburat cu mult timp în urmă, în vremea romanilor. L-am văzut pe împăratul Maximian stând drept și nemilos, privindu-l pe uriașul Lie cum omoară o mulțime de creștini. Era puternic și fioros, avea o statură înfricoșător de mare și nimeni nu putea să-l învingă. Împăratul îi pregătise lui Lie un loc pe stâlpi, înalt și larg, pe care el putea să-și desfășoare luptele sub privirea tuturor. „Iar sub acest loc erau înfipte o mulțime de sulițe cu ascuțișul în sus, ca astfel, pe cel care îl va birui Lie, îndată să-l arunce pe acele arme ascuțite și să-l omoare”, am citit eu și un fior rece m-a fulgerat.

Sfântul Mucenic Nestor, văzând acestea, s-a întristat și, nebăgând în seamă tinerețea sa, a luat o hotărâre neașteptată. S-a dus la Sfântul Dimitrie care se afla în temniță și i-a cerut cu smerenie și curaj să-i dea binecuvântare pentru a se lupta cu uriașul Lie! S-a apropiat cu îndrăzneală de locul în care se afla uriașul și, făcându-și semnul crucii, s-a avântat în luptă.

Precum odinioară David l-a învins pe Goliat, așa și tânărul Nestor apucându-l pe Lie l-a aruncat în sulițe. Citind, m-am înflorat a doua oară. Cât curaj! Câtă credință a avut acest sfânt, care nu a șovăit nicio clipă în credința că Dumnezeu îl va ajuta să-l înfrângă pe cel care stârnea spaima între oameni. Curajul lui nu s-a oprit aici! I-a spus cu îndrăzneală împăratului că nu se va lepăda de Hristos. Mâniindu-se, Maximian a dat ordin să i se taie capul, primind cununa muceniei, a veșniciei.

Am închis cu grijă cartea. Lumina încă mai pâlpâia încetișor când mi-am ridicat ochii. Am privit icoana sfântului. Aureola strălucea puternic în jurul capului mucenicului. Ochii păreau vii și mă priveau cu blândețe din icoană. Taina acestui sfânt a fost curajul izvorât din sufletul său curat și din dragostea ce o avea pentru Dumnezeu. Ce taină minunată, ce dar dumnezeiesc! Nimic nu apreciez mai mult la un om decât curajul, demnitatea, dar și simțul dreptății. Acest Sfânt Mucenic le avea pe toate. A fost și este cu adevărat un model demn de urmat.

Elena Cuza – un model autentic românesc

de Alexandra Cotunoei, cls. a VII-a B

Primele mele modele au fost și sunt părinții mei. Cu ajutorul lor am învățat „zborul”: să cred în puterile mele și să îmi construiesc, dar să îmi și cunosc propria persoană. Treptat, orizontul meu s-a lărgit și am găsit modele în profesori, dar și în cărți.

Apoi, am înțeles că noi, oamenii, zidiți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, avem vocația să devenim modele, cu prețul ca și noi să depunem efort pentru a semăna cu El măcar într-o anumită măsură.

Cu emoție vreau să vă împărtășesc o întâlnire recentă și revelatoare. În vacanța de curând încheiată, am avut ocazia să vizitez Palatul de la Ruginoasa, care găzduiește Muzeul Memorial „Alexandru Ioan Cuza”. Am fost profund impresionată de eleganța simplă cu care Doamna Elena Cuza a amenajat palatul, loc al sufletului ei. Am plecat de acolo dornică să aflu mai multe despre această înaltă Doamnă a

României, necunoscută până atunci mie.

Calitățile sale sufletești și educația primită au îndemnat-o să-și dedice viața și averea acțiunilor caritabile. Și-a început opera de binefacere la București, patronând Azilul „Elena Doamna” de la Cotroceni, destinat fetelor orfane, și a încununat-o la Iași, unde a lucrat benevol ca infirmieră la spitalul „Caritatea”.

În 1866, când Cuza este forțat să abdice, Elena îl urmează împreună cu copiii în exil și îi este alături până la ultima bătaie a inimii. După moartea soțului ei, Elena se va ocupa de educația celor doi băieți și va continua actele de caritate. Până la sfârșitul vieții ei, Elena va duce o existență austeră, iar avutul ei îl va împărți cu generozitate celor în nevoie.

Am descoperit-o cu bucurie pe Doamna Elena, un model românesc de demnitate și datorie împlinită până la capăt.

Răspunde Maria Panait, cls. VIII-a A

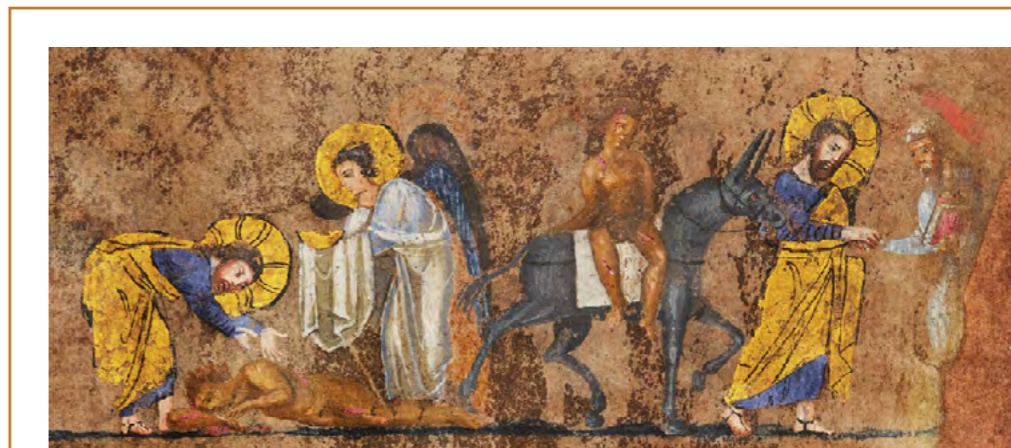
Dumnezeu este un model pentru noi neîncetat. Atât timp cât a fost întrupat pe pământ, ne-a oferit permanent o pildă de urmat. Țineți minte pilda Samarineanului milostiv? Sau pe cea a datornicului? Dumnezeu este personificat în aceste parabole, pentru a oferi oamenilor modele de valori ce trebuie urmate. Proprietatea tranzitivității, din matematică, profilează o teoremă a vieții: dacă noi suntem creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu înseamnă că și noi, la rândul nostru, suntem modele pentru cei mai mici decât noi. În parabola mai sus-menționată, cea a datornicului nemilostiv, împăratul îi iartă o datorie mare slugii sale, însă aceasta refuză să îi ierte o datorie mai mică unuia dintre cei mai mici decât el. Împăratul, aflând, îl pedepsește, abia atunci mâniindu-se.

Dar modelele nu se limitează la cele date de Iisus pe pământ. Zi de zi, clipă de clipă, El continuă să ne ofere modele, aducând în viața noastră oameni buni și virtuoși, care urmează, la rândul lor, modelul Său. Se poate înțelege că, pentru a deveni modele – și putem deveni–,

trebuie să dovedim calități și valori (acestea raportate la valorile pe care Dumnezeu ni le împărtășește) și, în același timp, să urmăm modelul Modelului.

Așa că, da! Cu toții suntem chemați să fim modele. Și nu de oricine. Chiar de Dumnezeu, Cel care dictează moda în capitolul *modele*.

Astfel de modele pentru mine sunt profesorii și părinții mei. Nu o să aleg o singură persoană, deoarece toți dovedesc aceleași calități pe care le admir și încerc să le urmez, însă fiecare într-un fel unic și plin de dăruire. Aceste persoane fac pentru mine un lucru important, acea lucrare pe care a făcut-o și Iisus pe pământ, însă la scară mică, urmându-L: mă învață. În fiecare zi, îmi dedică din timpul și experiența lor, pentru a-mi oferi ceea ce alții le-au oferit și lor, ceea ce Dumnezeu a dăruit omenirii: răbdare. Acestea mi se par modele valide și doar pentru că m-au luat pe asin, precum Bunul Samarinean, și mă poartă ușor spre înălțimea lui Dumnezeu, spre Care toți tindem.

Răspunde Tudor Dimitriu,
cls. a VIII-a B

Mărturisesc... nu mă gândisem până acum la întrebarea adresată de profesorii mei: „Suntem toți chemați să fim modele?” Dacă verificăm în dicționar, cuvântul „model” este definit astfel: „persoană, realizare, operă care, prin valoare sau calitate, poate servi ca exemplu; pildă servită de o asemenea persoană, realizare, operă”. Nu cred că există un răspuns de tipul „Da” sau „Nu” la întrebarea anterior enunțată. Oamenii sunt făcuți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, prin urmare, există tiparul suprem în fiecare... Trăim însă într-o lume în care interacționăm cu Binele, dar și cu Răul, ne conturăm treptat din suma acestor interacțiuni și suntem diferiți.

Referitor la mine, am ca prim model ființa mamei... cea care îmi dăruiește iubire, care m-a învățat atâtea lucruri și care a încercat să-mi fie și mamă, și tată, îndrumându-mă în fiecare zi. Pe lângă mama, am în suflet multe alte ființe... bunicul meu, care a plecat între îngeri, bunica, profesorii și prietenii. Fiecare om întâlnit a fost o piatră netedă de la care am luat lumina în timpul curgerii mele de până acum. Viața nu m-a scutit de pietrele colțuroase, care m-au rănit... dar încerc să învăț și de la acestea ceva.

Pentru noi, creștinii, modelul suprem este Iisus Hristos și din Jertfa Lui trebuie să ne luăm învățătura cea mai de preț. Dacă toți oamenii ar fi călăuziți, în primul rând, de Iubirea arătată de Iisus, Pământul ar fi un loc mult mai bun...

Răspunde Sofia Cherciu, cls. a VII-a

În interiorul fiecăruia dintre noi, există o imagine a persoanei pe care știm că ar trebui să o urmăm și care ne va aduce mai aproape de scopul pe care ni l-am ales. Pentru mine este Maica Domnului.

Maica Domnului, cea mai frumoasă faptură a lui Dumnezeu, mama tuturor celor în nevoi și mijlocitoarea oamenilor înaintea Domnului, este și un model desăvârșit de trăire creștină, curată și sfântă. Mărturisitoarea

Adevărului veghează asupra noastră și își arată iubirea maternă, protejându-ne cu aripile bunătății ei nemărginite, călăuzindu-ne și rugându-se pentru binele nostru. Maica Domnului este, de asemenea, și un model de modestie, bună-cuviință

și desăvârșită simplitate. Prin viața ei, ne îndeamnă să iubim Adevărul și curățenia sufletească, să ne lepădăm de păcate și să ne pocăim. Adusă la Templu de la trei ani, a trăit în necurmată rugăciune și smerenie, devenind astfel de Dumnezeu Născătoare și pururea fecioară. Pentru toate acestea, Maica Domnului este un model.

Puterea omului

Petru Cătană-Negreanu
cls. a XI-a

Legată cu pământul, de vreme șlefuită,
Puterea omului începe cu vorba nerostită.
Cuminecătură sfântă hrănește ce se vede,
Ferice de cel care în Domnul se-ncrede!

Înțelepciunea îl ridică peste dobitoace,
Când omul smerit ia seama de (ceea) ce face.
În lume cu legea cumpănește și pune contur,
Căci schimbătoare-i firea celor din jur.

Când gârbov poporul își lasă credința,
Își pierde tot rostul, își pierde ființa!
Noian de uitare îngroapă puterea
Și-așteaptă cu toții, flămânzi, Reînvierea.

Frânturi din Marele Model

Irina Vorel, cls. a XI-a

Mii de piese, un puzzle răsfirat, cu mii de modele. Personalitatea – eul fiecăruia – mereu fără formă definită este într-o schimbare continuă. Fiind o ființă socială, prin natură, omul se construiește dual în contact cu societatea și creează două moduri de dezvoltare. Primul se concentrează în alcătuirea unui model empiric, din alegerea anumitor tipare de la alte persoane. Al doilea este multiplicarea faptelor noastre în ceilalți; așa cum noi culegem modele, așa și ceilalți le pot culege de la noi. Astfel, în același timp, ne conturăm un model din persoanele din viața noastră, dar și ele la rândul lor și-l conturează din noi. Putem privi acest fenomen ca pe un circuit firesc.

Credeam că sunt „eu, mândră de mine, că nu mai este nimeni asemenea. Dar mă înșelam. E drept că suntem unici cu toții, căci prin darul divin nu există creație identică, însă, deopotrivă semănăm, deoarece omul este înfăptuit după chipul și asemănarea Creatorului. Devine clar faptul că eu nu pot exista ca ființă izolată. Eu

coexist cu restul semenilor și totodată mă dezvolt, ca ființă și persoană, cu și datorită tuturor oamenilor ce fac parte din lumea mea – fiecare individ aparține unei lumi formate din persoanele pe care le cunoaște și cu care intră în contact, direct sau indirect. Astfel eu sunt, de fapt, un *ecou* al tuturor acestor interacțiuni. Acesta este modelul meu, mă creează pe mine și mă aduce la forma în care îmi asum *eul*, pentru ca atunci, conștientă, să realizez că, fără să vreau, voi deveni modelul altora.

M-am întrebat: De ce suntem și urmăm modele? Răspunsul a fost: *Oare nu ești*

tu om!? Oare nu Dumnezeu te-a creat!? Nu-ți aduci aminte că fiecare dintre noi are sămânța divinității înfrîpată în făptura lui? Creatorul este modelul nostru, iar noi suntem înfăptuiți după modelul Lui. Slăbiciunea, însă, ne întunecă privirea, astfel nu mai putem vedea modelul divin. Totuși, găsim treptat, în oamenii din jurul nostru, frânturi din Marele Model, pe care le asamblăm construindu-ne propria persoană. Așadar, noi înșine suntem modele. Așa cum spune și Aristotel despre ordinea naturii și a cunoașterii: *drumul cunoașterii merge în mod natural, de la cele care ne sunt nouă mai cognoscibile și mai clare, spre cele care sunt prin natură mai cognoscibile și mai clare: căci nu sunt identice cele cognoscibile pentru noi și cele cognoscibile în sine. De aceea, trebuie să înaintăm astfel de la cele care sunt prin natură mai obscure, dar pentru noi mai clare, spre cele care sunt prin natură mai clare și mai cognoscibile – tot astfel și omului îi este mai firesc și mai ușor să găsească modele în semenii săi, încât, cu timpul, ajunge să se cunoască pe sine, adevăratul eu, și ceea ce înseamnă adevăratul Model.*

Dezvoltarea noastră este o luptă a cunoașterii, în care avem nevoie de modele. Totodată, este important să conștientizăm că și noi suntem inevitabil modele, datorită apartenenței la societate. Eu văd acest circuit ca pe o operă de artă. O operă în care artistul se transpune pe pânză și se oferă tuturor celor care vor să-L caute. El este singura sursă de inspirație. Tabloul acesta este Modelul unic al puzzle-lului măreț la care suntem chemați să participăm ca piese-model.

Am și eu model!

Teodor Ticulescu

Modelul meu sunt mama și bunica: cu mama fac activități și cu bunica învăț multe lucruri.

Ștefan Silion

Modelul meu este Dumnezeu pentru că este cel mai înțelept.

Iulia Alexandru

Modelul meu este domnișoara Ecaterina.

Etian Ciocan

Modelul meu este tatăl meu.

Nectaria Achimescu

Modelul meu este domnul învățător pentru că este foarte învățat.

Cristian Nițu

Modelul meu este David Popovici deoarece vreau să fiu ca el și să devin campion la înot. Sfântul Neagoe Basarab este un model pentru că este un Sfânt care credea în Dumnezeu.

Carol Vladu

Modelul meu este Dumnezeu pentru că de la El învățăm totul și pentru că El ne-a creat. Sfântul Neagoe Basarab este protectorul clasei pentru că el ne ocrotește.

Petru Panal

Modelul meu sunt părinții sau sfinții pentru că ne învăț să facem lucruri bune și mă învăț cum să mă port cu aproapele.

Teodora Elena Genoiu

Modelul meu este domnul învățător pentru că este un învățător bun și vreau să fiu ca el. Sfântul Neagoe Basarab este un model pentru că este Sfânt și a fost un domnitor înțelept.

Ștefan Boboc

Modelul meu este mama pentru că mă învață lucruri noi, mă învață să fac mâncare, mă pregătește pentru viață și mă ajută să fiu bun. El este model pentru că a fost bun, a fost un sfânt, L-a iubit pe Dumnezeu și și-a dat viața pentru noi.

Petru Tatomir

Modelul meu este Dumnezeu, pentru că El e cel mai puternic din Univers!

Petru Neacșu

Modelul meu este Victor Stănescu pentru că este rapid, deștept și scrie frumos. Personalitatea clasei este un model pentru că este un sfânt.

Eva Maria Panduru

Modelul meu este mama pentru că mă învață să scriu frumos, mă încurajează și este lângă mine la greu.

Anastasia Moise

Modelul meu este sora mea pentru că este bună.

Domnițe, Cavaleri

de Andreea Antohe, Ana Gulie, Maria Mițnei cls. a IX-a

și Liceeni

Ce sunt amintirile? Sunt oglindirile soarelui vieții în apa timpului, aidaoma unor coji de portocală ce se leagănă lin în unduirile vibrației sufletului nostru, însoțindu-ne de-a lungul întregii vieți. Amintirile ne definesc ca persoane, atât cele frumoase, cât și cele neplăcute.

Balul bobocilor de anul acesta, intitulat „Domnițe, Cavaleri și Liceeni”, a fost o experiență deosebită, care va rămâne vie în sufletele noastre, asemenea unei flăcări nestinse, ce ne va lumina drumul plin de peripeții al anilor de liceu.

Dacă ar fi să alegem câteva momente care ne-au impresionat din cadrul acestei seri unice, ar fi:

momentul Bobocilor

Cu câteva săptămâni înaintea evenimentului mult așteptat, ne-am hotărât ca momentul clasei noastre să fie un dans de curte. Am avut numeroase repetiții în cadrul cărora doamna coregraf Lelia ne-a transpus în atmosfera tainică a vremurilor trecute. În ciuda emoțiilor din timpul ultimelor repetiții din curtea palatului, am reușit să ne bucurăm de dans și să devenim pentru câteva clipe adevărați cavaleri și domnițe. La final, am fost răsplătiți cu aplauze entuziaste din partea tuturor, dar mai ales cu mulțumirea ce ne-a invadat sufletele, știind că munca noastră din ultima lună a meritat pe deplin.

momentul Profesorilor

După ce a fost servit aperitivul, domnii și doamnele profesori ne-au încântat cu un moment inedit, pregătit de asemenea cu ajutorul doamnei Lelia. Acesta a constat tot într-un dans de curte, însă muzica a avut o notă mult mai sobră, mai matură, punând în lumină experiența pe care profesorii au

acumulat-o de-a lungul vieții, urmând ca în anii ce urmează să ne-o împărtășească și nouă, modelându-ne astfel sufletele și caracterul în formare.

moment muzical clasa a XI-a

Puțin mai târziu, colegii noștri mai mari au ținut un scurt discurs, iar noi i-am înconjurat nerăbdători să auzim melodiile pe care le-au repetat cu drag zi de zi la școală în orele libere. Ne-au surprins cu un repertoriu pitoresc, alcătuit din trei melodii cunoscute, „Dacă ai ghici”, „Cântec pentru prieteni” și „Vino aici”. La final, au avut și o mică surpriză, un moment spontan în care ne-au invitat și pe noi să cântăm alături de ei, reunind astfel întreg liceul pentru câteva clipe.

momentul Ani de liceu

În momentul în care în sala de bal a răsunat melodia „Ani de Liceu”, am simțit cu toții un fior care ne-a străbătut sufletele. De acum încolo eram liceeni, cu totul alte persoane, cu o viziune inedită asupra viitorului nostru. Versurile cântecului au declanșat o explozie de emoții și trăiri, făcându-ne să realizăm că, indiferent de trecerea anilor ori a generațiilor, anii de liceu vor rămâne întotdeauna aceiași.

momentul Noapte bună, domnule Marin!

Dintotdeauna domnul Marin a fost persoana care ne-a împărțit zâmbete și voie bună zi de zi. La bal, după ce am aflat că acesta urma să plece în câteva minute, pentru ca a doua zi dimineață să poată ajunge la școală, după obicei, întâmpinând cu bucurie și entuziasm elevii pe jumătate adormiți, l-am îmbrățișat cu toții cu drag. Apoi, prinzându-ne de mână, am dansat cu bucurie o sârbă veselă în cinstea domnului Marin.

Povestiri rusești de Crăciun – în lumea mirifică a unui imperiu apus

Povestea ca gen literar, ca și mitul, conține toate elementele lumii. Ea promite să-l elibereze pe om de sub povara lucrurilor confuze, tulburate de timp. Oferă atât minții, cât și sufletului multă coerență. Dăruiește mai degrabă hrană spirituală decât plăcere plastică. Deși, din punct de vedere estetic, având o atât de îndelungată prezență în viața omului, povestirea și-a însușit forme care o mențin vie și palpitantă. Temele ei îmbracă haine care fie sunt adaptate modelor, fie polemizează violent cu prezentul, oricare ar fi el.

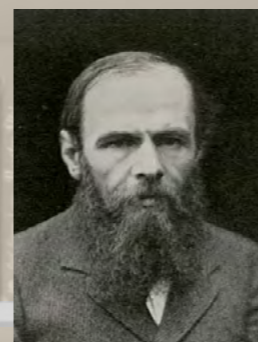
Poveștile despre Crăciun au un statut consacrat mai ales în Occident. Ultima revizuire a formelor lor s-a produs în secolul al XIX-lea, în timpul consolidării marelui roman realist, care descrie socialul turbulent al modernizării. Ele se plasează mai ales în zona familiei sau a universului copilăriei, unde descrierile se bucură de prezența candorii sau inefabilului mai degrabă creștin decât cultural. În aceste zone, aș spune inaccesibile încă spiritului revolut al timpului, tradiția viețuiește parcă mai ardent și dă roade. Ea creează chiar o breșă luminoasă în întunecimile naturaliste ale orașului industrial. Acum ea trimite și mai nuanțat la un spațiu al unei fericiri pierdute. E un univers utopic și creștin. Mesajul Crăciunului, cel al

Daniil Iftime, cls. a XII-a

renașterii, se potrivește ca un balsam pentru această lume a secolului al XIX-lea, veac marcat deja de neliniști și neîncredere.

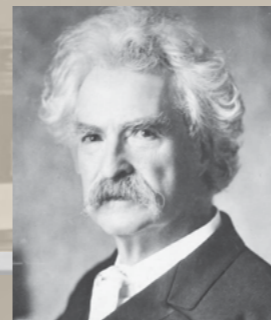
Pentru mari scriitori, care și-au exersat în acea perioadă măiestria în a descrie interioarele Leviathan-ului social, precum Charles Dickens sau Mark Twain, povestirile de Crăciun par să fie o probă esențială. Acești autori le-au reluat de-a lungul carierei lor, atingând cu ele perfecțiunea. Spiritul imaginativ, poate mai mult decât stilul, are o libertate debordantă, mereu urmărind să pună lumină asupra unor semnificații adânci, despre viața profundă a omului, semnificații pe care proza realistă le-a lăsat în seama științelor. Sau a marilor filozofii morale, de tip kantian.

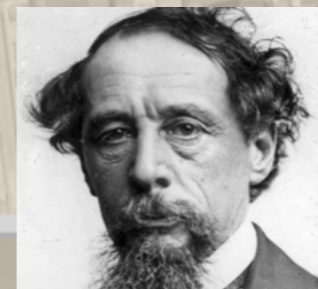
Feodor Dostoievksi

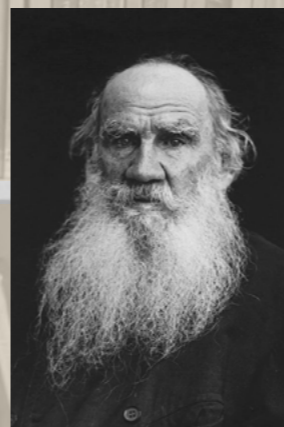
Nikolay Gogol

Mark Twain

Charles Dickens

Lev Tolstoi

Aleksandr Pușkin

Literatura rusă în secolul al XIX-lea cunoaște o evoluție spectaculoasă și aduce, în mare, o perspectivă nouă. Spre deosebire de spiritul occidental, cel răsăritean, născut din distilarea în retortă a tradiției, proces inițiat în veacurile lui Petru cel Mare și al Ecaterinei, surprinde mai ales prin forța de a lumina nu exteriorul prefacerilor modernității, ci interiorul acestui vulcan.

În „Povestiri rusești de Crăciun”, cititorul de azi va surprinde tocmai această coloratură atât de bogată a sufletului omului răsăritean. Proza rusească are deja un loc aparte în contextul universal. O întregă tradiție a fost consacrată în literatura lumii, odată cu generația lui Pușkin și Gogol. Dostoievski

spunea atât de frumos și adevărat, că toată generația de mari prozatori a secolului al XIX-lea, din care face parte și el, și Tolstoi, a ieșit de sub „Mantaua” lui Gogol (titlul unei opere importante a scriitorului rus). Ei dau răspunsuri nemuritoare veacului lor. Fie pun în discuție problemele sufletești și psihologice, fie cele sociale. Dostoievski, folosindu-se mai ales de o cunoaștere creștină a omului, face incursiuni în adâncul sufletului vinovat și neîmpăcat al omului nou. Cehov, cu aceleași unelte speciale, face o topografie a spiritului șubred și plin de candoare.

Toate aceste lucruri le vom găsi ilustrate în textele celor unsprezece autori cuprinși în acest volum.

În povestirea „Un băiat la bradul lui Hristos”, Dostoievski prelucrează o povestire occidentală, reinterpretând-o într-o cheie creștină. Tolstoi, pornind de la semnificațiile unor versete biblice, scrie „Crăciunul lui Moș Panov”, o povestire în care se simte măiestria de a surprinde detalii sufletești, de tip obiectiv, dar și din umbra poeziei omului nemărturisit, care impresionează prin noutate și prospețime. Cehov, în câteva pagini, transcriind povestea copilului Vanka, aflat la Moscova, la stăpân, împletește lucruri de-o violență candidă, care răscolesc mânia acelei ființe ingenui, dar înstrăinate. Fiind în Ajunul Crăciunului, aceste mărturisiri capătă o nouă dimensiune și adapă pofta neostoită a omului pentru paradisul pierdut. O povestire aparte este „Fiara” de Nikolai Leskov, în care violența naturii umane, pornind de la dimensiuni extreme, va fi toarsă cu măiestrie, urmărind firul unei întâmplări care te ține cu sufletul la gură, stingându-se apoteotic. Lumina focului din seara de Crăciun se va însoți cu o împăcare între spiritul diabolic și cel candid.

Volumul „Povestiri rusești de Crăciun” (Editura Contra-Mundum, 2022) cuprinde nu numai narațiuni ce țin strict de literatură, dar și amintiri și memorii, texte ce scot la lumină secvențe din lumea unui mare Imperiu apus.

Cercul poezilor LTSTI

Chemați să îi cunoască pe poeții moderniști și provocați la un experiment artistic care să îi ajute să intuiască profunzimea sensului și complexitatea tehnică a textelor studiate, elevii clasei a XII-a au creat imagini vii și au născut emoție autentică. Tudor Arghezi și Lucian Blaga ar fi mândri de munca și rezultatele lor.

Dalb

Mircea Blîndu

O lăcrămioară crește pe mormânt
Glas în pământ sau glas de sfânt
Nici cuget nu-i acum în noapte
Ori stele-aprinse, nori sau vânt.

Între pagini din Psaltire

Chip de înger, chip d-icoană
Stă plecat în flori și iasomie,
Așteptând a face din pământ vecie.

Timpul

Cristiana Râncu

Timpul s-a născut de nicăieri.
Traiește odată cu mine,
cu tine,
cu cel ce va urma.
Ne leagă și de început, și de sfârșit.

Din lut s-a născut timpul strămoșilor mei.
Din ei s-a născut timpul meu.

Timpul se contopește cu pământul.

Pași în lumină

Ilinca Voican, cls. a XII-a

De-atâtea ori,
Pătruns de nemuirea unei clipe muritoare,
Ai îngenuncheat lângă lumina ei
Tu, eule,

De-atâtea ori
Văzuși printr-o ceață
pornită din inimă departe
și îngânată între gene
Lumina stelelor apuse
Și, de durere, ai îngenuncheat.

Bătând încet, din inimă
afară, prin ploaie, surd,
Se aud pași.
De-atâtea ori văzut-ai răsărind
În urma lor – prin curcubeu
Lumina

Jucând în unda lor, scânteietor
arată
Sclipind, jucând în loc
Un ceas al sorții luminat, nemuritor
Și sfânt – Copilăria.

Căutări

Teodora Ilie

Eu
Mereu te-am căutat și te caut
Printre ramurile dese
Ale pădurilor negre,
Pline
De gânduri îndrăznețe
Pline de speranțe
Pentru viața la care
Noi mereu am visat,
Cântând povestea
Ce avea să ne arate
Soluția marilor probleme.

Cine sunt?

Sofia Căpățână

Ce sunt?
Știu un singur lucru
Cum privesc luna așa se uită și ea la mine

Este seară iar peste tot este întuneric,
Este așa de liniște, se aude muzica naturii,
Iar gândurile mele zboară peste tot
Îmi închid ochii și încep să visez.

Deșteptare

Matei Mițnei

În goană vine mesagerul
Călare pe un vis
Și-mi zice că-i închisă intrarea-n Paradis...
Întind atuncea mâna
Și simt...
Lumina,
Focul
erau chiar aici!

Stele mișcătoare sus

Daniil Iftime

La marginea vetrei,
Adie-mi în ureche pocnetul
focului obosit de vânt.
Nu ocoli prăpădul.
Nu te stinge în neagra humă.
Înflorește și asfințește,
sămânță căruntă
a toamnei uscate în sat.
Iată-ne, în sfârșit, în veacul acesta de aur,
ce a mai rămas de spus
oameni, munți, stele mișcătoare sus.

Întoarcere

Mara Brătășanu

Ți-e fruntea-mpodobită cu cununi de sori
și tălpile-ți înfipite-n lut.
Mâna-ți de aur
Adapă gândul mut
de veacuri, de când urci
Cărarea.

Îți ostioiești setea de dor, pe drum,
la răsărit de vremi și la apus,
când soarele își scapă din ascunzători lumina
și cauți, prin file străvezii,
ce te-a mânat să afli
Drumul.

Urcușul greu
naște broboane azurii pe tâmpla-ți caldă
și ele cad, pe lutul galben ce tălpile-ți frământă.
E apa ce-ai primit și-o dai
Să nască flori din pașii tăi,
din glia-ți frântă,
din care să răsai etern,
Împodobind cu jertfă
Calea.

Am căutat

Maria Blîndu

Am căutat
S-aștern cuvinte pe o hârtie liniată,
Să fiu liber, să le las pe bolta albă
Să le frâng și să le leg încă o dată.

Am vrut

Să fug de marea umbră, să m-ascund
În vise, amintiri și gândurile unui prunc,
În iubirea unei mame și-n răbdare de bătrân,

Să mă uite lumea cenușie și urâtă,
Să mă duc pe prispa veche
Și să fug în băătăură...
Să mă uite timpul.

O inimă curată să rămână din mine,
Ca o simplă și mărunță mărturie.
Toate se duc, minute spre zile,
Ele spre ani și anii spre vecie.

După linia sfârșit vine un punct
Și s-a închis un ochi peste pământ.

Se așază zăpada

Erica Botnar

Se așază zăpada,
Precum gândurile zac în caiete
În față mi se-ntinde strada,
În minte, e ceața judecății mele...

Ușa cu pragul alb

Maria Hohotă

Am ajuns din nou la ușa
casei din cea mai îndepărtată zare
Vreau să bat la ea, să aflu
Adevărul și Lumina
Ce au fost ascunse mii de ani.
Acolo, dincolo de pragul alb,
E un râu ce curge lin
spre sfârșitul infinit
Vreau să-l simt, să-l văd
Să plutesc de-a lungul lui
Până când,
Sufletul adoarme împăcat
Împăcat cu vorbe goale,
Reci,
Ca ochii unui șarpe.

Gustând din imnele Putnei

în v. Andreea Gheorma

În urmă cu 556 de ani, în vara anului 1466, Voievodul Ștefan cel Mare al Moldovei avea să aleagă locul de ctitorie a unei mănăstiri ce urma să dăinuie în timp și spațiu. Alegerea locului s-a realizat sub îndrumarea duhovnicului Măriei Sale, Daniil Sihastrul. Una dintre legendele locului spune că, în urma unui sfat de taină, Cuviosul ar fi ieșit cu domnitorul din chilie și i-ar fi arătat un anume loc din pădure unde se vedeau niște lumini, Sfântul menționând că ceea ce vede sunt îngeri. Pe acel loc sfânt s-a ridicat marea ctitorie – model pentru întreaga Moldovă. Aici a hotărât Dumnezeu să rămână cea mai curată icoană a sufletului poporului român, cum Nicolae Iorga l-a numit pe Ștefan cel Mare.

Peste 289 de ani, în anul 1755, Sfântul Iacob Putneanul începe lucrările de refacere a Putnei, căci, după cum spunea arhimandritul Vartolomei Mazereanu: *toate câte sunt în mănăstire erau stricate, încât era un lucru de jale a și vedea cineva la câtă stare rămăsese această sfântă mănăstire*. Devine astfel al doilea mare ctitor al mănăstirii și rămâne în memoria oamenilor ca un ierarh rugător, mare cărturar, miluitor al săracilor și întemeietor de școală.

Peste încă 116 de ani, în vara anului 1871, are loc Serbarea de la Putna despre care

poetul Mihai Eminescu relatează: *Ideea unității morale a națiunii noastre e ceea ce ne-a însuflețit să luăm inițiativa unei serbări, în care cugetele se vor unifica, astfel încât pe viitor lucrările noastre toate să aibă una și aceeași țintă, astfel ca unificarea direcției noastre spirituale să urzească unitatea destinului nostru. Să facem ca o cugetare, una singură, să treacă prin toate faptele, să pătrundă toată viața noastră națională*.

Mai târziu cu 151 de ani, în toamna anului 2022, elevii claselor a III-a A și a VI-a A ai LTSTI aleg să răspundă menirii: *Toți suntem chemați să fim modele*, dorind să le urmeze exemplul celor doi mari ctitori ai Putnei și să devină și ei oșteni ai lui Ștefan. Ca să îți poți manifesta respectul și dragostea față de un model e nevoie de înțelegere. Și oare cum poți să înțelegi pe cineva care a trăit cu 500 de ani înaintea ta? Dar cu 300 de ani înaintea ta? Căutând, descoperind, citind, pășind pe urmele lor: acesta este motivul real pentru care elevii celor două clase s-au îndreptat spre Mănăstirea Putna în ajunul zilei de 1 Decembrie.

Recunoștința pentru grija și ocrotirea părintească pe care copiii au simțit-o din partea celor doi sfinți am arătat-o printr-un moment artistic susținut de Ziua națională, la Portalul Memorial Fântâna Albă – Golgota

neamului. Înainte de acest moment, ne-am amintit și de făuritorii Marii Uniri și de eroii neamului, participând la slujba Parastasului și aprinzând o lumânare a cărei lumină a îndepărtat tot întunericul nopții. Am descoperit personalitatea celor doi sfinți printr-o veritabilă lecție de istorie susținută de părinții mănăstirii, pledoarie pe care am ascultat-o cu nesăț.

Vizitarea ansamblului monahal și a împrejurimilor ne-a ajutat să înțelegem jertfa de peste veacuri a viețuitorilor. Am înțeles de ce Putna reprezintă un centru deosebit de spiritualitate, istorie și cultură: biserica mare adăpostește 15 morminte voievodale, între care cel al Sfântului Ștefan se deosebește ca o capodoperă în arta medievală românească; paraclisul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” adăpostește moaștele Sfântului Iacob, Mitropolit al Moldovei și ale altor patru sfinți putneni; muzeul păstrează tezaurul artistic și istoric al mănăstirii (replică a sabiei lui Ștefan cel Mare, coroana voievodului – reconstituire, manuscrise, broderii realizate în atelierul mănăstirii, cărți de cult, obiecte de ceramică, odoare bisericesti); Centrul „Mitropolit Iacob Putneanul” tăinuiește atelierul de iconografie, legătorie carte, țesătorie, o bibliotecă modernă unică în țară, săli de lectură și ședințe, obiecte care au aparținut Maicii Benedicta – acad. Zoe Dumitrescu Bușulenga; nu în ultimul rând: bustul lui Mihai Eminescu (dezvelit în anul 1926), Turnul tezaur și clopotul Buga despre

care se spune că a răsunat, nefiind tras, în noaptea de 12-13 octombrie 1777, când turcii l-au ucis pe Grigore Ghica al III-lea.

Părinții călugări au oferit copiilor o nesfârșită lecție faptică, căci aceștia i-au văzut cum se rugau, cum ziua întreagă se osteneau, cum învățau, cum ascultau de Părintele lor, cum se smereau, cum se ridicau și cum se străduiau să țină aprinsă candela la mormântul Măriei Sale.

Putna ne-a șoptit duios că nu noi i-am ales pe Ei, ci Ei ne-au ales și ne-au chemat; s-au oferit în dar pentru ca noi să îi urmăm. *Ștefan e mare pentru că-a fost smerit/ Pe cât de mic se micșora întruna* – spune poetul Ioan Alexandru. Atât Sfântul Ștefan cel Mare, cât și Ierarhul Iacob Putneanul s-au mișcorat, s-au coborât la înălțimea copiilor, ca și ei să se ridice mai târziu la înălțimea Lor.

De acum, ne așezăm cuminți în bănci, le ascultăm îndemnul și zi de zi învățăm ce înseamnă dragostea pentru oameni, râvna față de cele sfinte, neînfricarea întru apărarea binelui și demnității creștine, învățăm cum să ne identificăm cu durerile aproapelui, cum să dăm **totul** pentru a primi în veșnicie **totul**.

Iar pentru că experiențele de natura celor trăite de noi în aceste zile se cer a fi împărtășite, consemnăm câteva fragmente de jurnal, impresii de călătorie și trăiri pline de sens și învățătură ale celor care au gustat din *imnele Putnei*.

Pelerinaj la Mănăstirea Putna

de Anastasia Neagu, cls. a VI-a B

De ziua Sfântului Andrei, după Sfânta Liturghie, cu multe emoții, am pornit cu autocarul spre Mănăstirea Putna, un loc cu mare încărcătură istorică și spirituală, numit de Mihai Eminescu *Ierusalimul Neamului Românesc*.

Drumul a fost lung, însă noi, elevii, ne-am jucat, am cântat și am făcut concursuri împreună cu domnul profesor de muzică. Am ajuns la destinație după miezul nopții, unde am fost întâmpinați cu masa plină de bucate gustoase.

Abia a doua zi, la lumina zorilor, am văzut frumusețea de basm a locului și am rămas puternic impresionată. Mă simțeam ca într-o poveste care a continuat până când m-am reîntors în București. La prânz, am mers la biserica mănăstirii unde s-a oficiat slujba *Te Deum*, slujbă închinată zilei de 1 Decembrie. (...)

În a treia zi a călătoriei noastre, am avut parte de o veritabilă lecție de istorie ținută de Părintele Dosoftei, și în biserică, și în muzeul mănăstirii. Biserica adăpostește mormântul domnitorului Ștefan cel Mare. De asemenea, am avut prilejul să vizităm Centrul Cultural „Jacob Putneanul”, unde am văzut lucruri inedite: atelierul unde se pictează icoane cu aur și culori naturale, locul unde se tipăresc și se leagă cărțile, atelierul de restaurat textile (drapele vechi, Sfinte Epitafe etc.) și, nu în

ultimul rând, biblioteca mănăstirii. (...)

Se încheia încet-încet și ultima zi petrecută la Putna. Am adormit cu mâhnire pentru că a doua zi urma să ne întoarcem la București și povestea avea să se încheie.

La drum cu România mică

de Ioan Gavrilă, cls. a VIII-a

(...) Pot spune, fără teama de a exagera, că am petrecut momente deosebite și am luat parte la experiențe unice, îndrăznesc a spune, din care aș aminti, la Chilia Sfântului Daniil Sihastrul, sfetnicul de taină al Sfântului Voievod Ștefan, unde am avut oportunitatea să colindăm un grup de români rămași în afara granițelor noastre, dar și să fim colindați de ei, creând astfel un frumos moment în care parcă două popoare surori s-au reîntâlnit și s-au reunit pentru scurt timp într-unul singur. Cu sufletele încărcate de emoție, de istorie și de cultură, în următoarea zi am părăsit frumosul așezământ monahal putnean și ne-am îndreptat spre casă.

În autocar am împărtășit impresii și păreri toți: copii și profesori; dar dintre multele și frumoasele intervenții, am fost impresionat mai ales de una anume, în care am fost îndemnați să conștientizăm faptul că tot grupul nostru, de șaiszeci de persoane, a fost o adevărată Românie mică ce a traversat această țară unică; iar această mică Românie, plină de viață și de seninătate, a fost asemenea unui mic atom energic care se revarsă în tot oceanul de particule. Mi-a plăcut mult acest mesaj, pentru că a reprezentat un îndemn pentru noi toți să ne păstrăm originalitatea și bucuria sufletească, așa cum procedează și școala noastră în formarea fiecăruia.

Și, iată, de aceea, scurta călătorie la Sfânta Mănăstire Putna a reprezentat un prilej de bucurie, de redescoperire, dar, mai ales, de înțelegere că toți ne putem găsi rostul pe pământ, în neamul în care am fost plămădiți, în comunitatea în care creștem, ne dezvoltăm și ne formăm, privind și încercând să înțelegem parcursul vieții oamenilor mari, precum cei doi sfinți: Iacob Putneanul și Ștefan cel Mare.

...Sfântul Ștefan ținând în palme Putna

de Teodora Păuna, cls. a VIII-a

De cum am pus piciorul pe mantia de hermină strălucitoare de pe umerii pământului bucovinean, am căutat un cuvânt care să exprime sentimentul ce învăluia ansamblul mănăstirii. Însă, în fața porții semețe, ceva indefinit îmi amuțea fiecare gând, arzând cu fulgi mari fiecare cuvânt chiar înainte de a fi rostit. Ce ar mai fi fost de spus? Mi s-a părut de-a dreptul extraordinar ceea ce reușeau părinții de acolo, și anume „să spună mult în puține cuvinte” așa cum l-am auzit vorbind pe Părintele Dosoftei. Dar și mai impresionantă mi s-a părut bucuria ce se revărsa din zâmbetul fiecărui călugăr atunci când ne explica mica istorie a meșteșugului său în cadrul mănăstirii, care începea de fiecare dată cu numele și cu modelul Sfântului Ștefan cel Mare: să poți să-ți duci crucea cu credință nestrămutată în Hristos, să-ți aperi țara până la ultima suflare, însă mereu cu o durere ascunsă în suflet, aceea a atâtor oameni dragi pierduți prea de timpuriu... Și, în momentul în care ai obținut gloria țării prin sudoarea frunții tale, să te poți smeri atât încât să nu primești a fi slăvit...

Oamenii aceștia pot trăi cu atât de puțin, și totuși sunt atât de fericiți! Am simțit cum toate inimile din soborul mănăstirii băteau în același ritm, ca o singură inimă fierbinte, care ne cuprindea și pe noi în dragostea sa adâncă pentru Dumnezeu și pentru țară. Și deasupra tuturor, ținând în palme Putna, veghea ca un părinte Sfântul Ștefan, pe care parcă îl vedeam stând în fața noastră falnic privindu-ne cu nădejde ca pe cei ce duc mai departe tradiția și credința neamului nostru românesc.

Fiorul cald al prezenței domnitorului, alături de cea a Sfântului Iacob Putneanul, a adus încă o sclipire călătoriei noastre de neuitat printre brazii înzăpeziți din tărâmul cunoașterii.

La Putna

de Natalia Luca, cls. a III-a

Excursia la Putna a fost plină de bucurie. Eu am simțit cum cu fiecare informație nouă l-am cunoscut și mai bine pe Sfântul Voievod Ștefan cel Mare.

Troparul Sfântului Iacob Putneanul l-am învățat cu multă seriozitate.

Am fost impresionată că, în anul 2004 pe dealul din apropierea mănăstirii s-au plantat niște brazi care, crescând, au format numele voievodului: *Ștefan*.

Părinții călugări ne-au tratat cu foarte mult respect, și pe deasupra, cu multă bucurie. Nici nu am știut că mâncarea de post poate fi atât de bună.

Mulțumesc, Putna!

Ne-am îndestulat cu bucurie!

de Andrei Mișnei, cls. a III-a

M-am bucurat mult că zilele trecute am fost la Putna, unde l-am întâlnit pe ocrotitorul clasei noastre, Sfântul Ștefan cel Mare, și pe cel al clasei a VI-a A, Sfântul Iacob Putneanul. Acum, când vom continua să cântăm zilnic, la clasă, troparul lor, tresalt de bucurie că i-am vizitat pe sfinți chiar în sfânta Mănăstire Putna pe care o ocrotesc de secole întregi și putem să îi simțim și noi acum și mai aproape de școala noastră!

Deși în toată țara româniei aveau zile libere cu ocazia Zilei Naționale a României, călugării m-au impresionat cu viața lor activă. Începeau ziua cu Sfânta Liturghie și apoi lucrau. I-am văzut în atelierul de icoane lucrând cu foiță de aur și în atelierul de legătorie de carte în piele. Am văzut cum călugării se roagă și lucrează și Îi dau slavă Lui Dumnezeu prin tot ceea ce fac.

În aceste trei zile pline ne-am îndestulat cu o învățătură: și noi, elevii, așa trebuie să trăim, zi de zi, să muncim, să învățăm, să ne rugăm să îi ascultăm pe părinții și pe dascălii noștri și să viețuim în pace unii cu alții, cu bucurie, să devenim tot mai buni și mai cuminti.

La poartă la Ștefan Vodă

de Sofia Munteanu, cls. III-a

Întâlnirea cu cei doi sfinți, adică cu Sfântul Ștefan cel Mare și cu Sfântul Iacob Putneanul, a fost minunată și am fost foarte bucuroasă să ajung la mormintele lor.

Cel mai prețios sfat pe care l-am auzit și sper să-l și urmez este îndemnul la pocăință – adică drumul spre sfințenie, iar cea mai importantă informație a fost faptul că Mihai Eminescu s-a îngrijit de cazarea studenților care au participat la Serbarea de la Putna din 1871, iar acesta a rămas fără loc și a dormit în turnul de la intrare.

Ce m-a impresionat la părinții călugări este faptul că aveau o sincronizare perfectă, atât la cântările din timpul slujbelor, cât și în rânduiala de zi cu zi (sunetul clopotului anunțând momentele de întâlnire).

Când am intrat pe poarta mănăstirii, am simțit o bucurie foarte mare deoarece nu mai fusesem acolo de mult.

A fost minunat!

Șah mat!

„Șahul este piatra de încercare a inteligenței”
W. Goethe

Fiecare părinte sau dascăl dorește să transmită copilului, tânărului, înțelepciunea vieții într-un mod cât mai clar, practic și atractiv.

Am avut șansa, încă din copilărie, de a fi inițiat în arta șahului, urmând ca mai apoi să particip la cursuri și competiții.

Aparent piesele și tabla de șah sunt doar niște obiecte pe care le utilizăm respectând reguli. Semnificativ este că ele intermediază, prin transpunere materială, activitatea mentală și emoții ale jucătorilor.

Jucând șah, am primit, fără să îmi dau seama inițial, taine și strategii, chiar metode de organizare și planificare, îmbinate cu răbdare și perseverență.

Tabla de șah este un câmp de acțiune organizat cu trei coordonate: vertical, orizontal și oblic, ceea ce ne învață că trebuie să luăm seama de locul în care se petrece acțiunea și de condițiile impuse.

Fiecare piesă (indiferent de culoare) are o semnificație, un rol, are raporturi specifice și valoare (măsurată numeric), ceea ce seamănă cu statutul personal al unui actor în acțiunea socială. În activitatea și celui mai mic șahist, se poate remarca șansa de asimilare și a experienței adversarului.

Pentru mine este important și plăcut, util și în orice împrejurări de viață; ansamblul de condiții necesare desfășurării jocului de șah: liniștea, răbdarea, cunoașterea și respectarea regulilor.

Vă invit să jucați șah cât mai des, iar pentru a experimenta vă invit să aflați mutarea câștigătoare a problemei de mai jos.

Primul sosit la redacție cu problema rezolvată primește un premiu surpriză.

Petru Catană, cls. a XI-a

Șahul este un sport de disciplinare și modelare a gândirii elevilor. În ultimul timp, șahul a devenit un factor educativ important în dezvoltarea personală a celor ce îl practică. Șahul mai este numit „sportul minții” și este unul dintre cele mai populare sporturi practicate în toată lumea, de către sportivi amatori sau profesioniști de toate vârstele. Jucând șah, copiii acumulează și pun în valoare competențe utile vieții și integrării în viața de elev.

De-a lungul timpului, s-au făcut numeroase studii de caz în numeroase țări, care au dovedit științific beneficiile pe care le aduce șahul în dezvoltarea copiilor și tinerilor, cu rezultate concrete în îmbunătățirea performanțelor școlare.

Dan Nuță, antrenor șah

Echipa proiectului

Fondator: Preot prof. dr. Vasile Gavrilă

Redactor-șef: Mariana Lina

Redactor Arte și Cultură: prof. Maria Bălan

Redactor Științe: preot prof. Adrian Sima

Colaboratori: prof. Cornelia Miron, prof. dr. Cosmina Dragomir, prof. dr. Georgiana Estienne, prof. Teodor-Mihail Gavrilă, prof. Cristinela Cârtoag, prof. Maria Bălan, prof. Emanuel Coca, prof. Alexandra Gavrilă, prof. Ana Chira, prof. Lucia Crăciun

Colaboratori externi: Ninel Ganea

Colaboratori elevi: Daniil Iftime, Ioan Gavrilă, Petru Cătană, Irina Vorel, Andreea Antohe, Maria Mițnei, Ana Gulie, Teodora Păuna, Teodora Topan, Anastasia Sima, Gabriela Stoian, Ilinca Topan, Daria Petrache, Maria Panait, Anastasia Paloș, Ana Boboc, Vladimir Tănase, Maria Rusu, Tudor Dumitru, Alexandra Cutunoaei, Sofia Cherciu, Matei Mălureanu, Ștefan Alecu, Nicolae Dumitrescu, Anastasia Neagu, Andrei Mițnei, Sofia Munteanu, Natalia Luca, elevii clasei a XII-a

Art Director: Andrei Tache

Corector: Valeria Radu

Ilustrații copertă IV - elevi ai LTSTI

Hârtie: DCM 250g, DCM 130g | Tiraj: 500 de exemplare

Tipărit: MasterPrint Super Offset

Cod ISSN 2734 - 7532 ISSN-L 2734 - 7532